LAIKAS

Nr. 126 VII M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 15 DE OCTUBRE — SPALIO 15 D. 1954 M.

PRADĖTAS SUSITARIMŲ LAIKOTARPIS

LONDONE PRANCŪZAI NUSILEIDO

Vadinamoj „devynių" konferencijoj, įvykusioj Londone, prancūzai ilgai spyriavosi prieš vokiečių apsiginklavimą. Tačiau jų min. pirm. P. Mendes-France, kuris per trumpą laiką pasirodė kaip didelis susitarimų, — nežiūrint, kokios būtų jų pasėkos, — specialistas, pramatė galimas savo spyriavimosi išdavas. Amerikiečiai nedviprasmiškai pasisakė už Vokietijai pilnos laisvės suteikimą ir jos apsiginklavimą, neatsižvelgiant, kaip pasielgtų prancūzai. Be to, Mendes-France aiškiai žinojo, kad, nesusitarus su kitais vakariečiais, teks krypti į kitą pusę, nes amerikiečiai tikrai atims visą pagalbą. O ko Prancūzija gali laukti iš Rytų, yra aišku ne tik vienam ministeriui pirmininkui. Ir dėlto, kada atrodė, kad paskutinės viltys susitarti yra prarastos, prancūzų vyriausybės atstovas visu žydišku gudrumu (kai kurie laikraščiai skelbia, kad Mendes-France yra žydų kilmės) padarė nuolaidas ir to išdavoj išdygo nauja „devynių" sutartis. Žinoma, dar reikėjo didelės kovos, kol savo susitarimus pravedė per parlamentą. Bet ir čia jis ėjo su gudrumu — pastatė savo kabineto likimą ant kortos, kad laimėtų patvirtinimą. O parlamentui šiuo metu pareikšti nepasitikėjimą reikštų vėl ilgam laikui likti be vyriausybės. Prie Mendes-France sutarties patvirtinimo jau prisidėjo net ir socialistai, kurie buvo visą laiką opozicijoj. Reikia manyti, kad šis susitarimas Europos valstybes daugiau suvienys ir paruoš bendrai kovai prieš galimą komunizmo užpuolimą.

TRIESTAS JAU PADALINTAS

Kitas didelės reikšmės susitarimas yra Triesto likimo išsprendimas. Po kelių metų derybų, tarpininkaujant amerikiečiams ir anglams, italai susitarė su jugoslavais dėl Triesto miesto, uosto ir apylinkių. Nors ši sritis buvo padalinta, bet geriau yra padalinimas, negu nuolatinis vienų ir kitų budėjimas ir baimė, kad antroji pusė nepradėtų savo teisių jieškoti ginklu. Nors dėl šio susitarimo nei italų, nei jugoslavų masės nėra patenkintos, bet tarptautinėj politikoj vis tik laikoma laimėjimu, nes atpuolė du priešai, kurie nuo šiol galės dalyvauti jau ir bendrose Europos gynybos sąjungose. Dabar tikimasi, kad ir italai prisijungs prie Balkanų bloko, o tai būtų dar naujas Vakarų susitarimo laimėjimas.

IR KOMUNISTAI DARO SUTARTIS

Pastarosiomis dienomis buvo paskelbta, kad Maskva susitarė su komunistine Kinija. Jų sutartyje pažymima, kad abi šalys turi užmegzti diplomatinius ir ekonominius santykius su Japonija. Kitaip sakant, norima įvaryti kylį tarp Japonijos ir JAV-bių. Bet Japonija šiam projektui nepritaria. Abu komunistiniai kraštai dės visas pastangas sujungti Korėją, o Rusija ateinančiais metais kom. Kinijai atiduos Port Arturo uostą. Taip pat Rusija Kinijai duos paskolų pramonei sustiprinti ir padės pastatyti geležinkelį iš Kazakstano iki Mongolijos bei jį sujungs su Kinijos geležinkeliu. O svarbiausia — Maskva prašys, kad JAV-bės atitrauktų savo kariuomenės dalinius ir laivyną iš Formozos. Tai gražus projektas, nes tada kom. Kinija tikrai galėtų šią paskutinę Čiangkaišeko valdomą salą „išlaisvinti". Šia sutartimi Kremlius nori sudaryti lygsvarą prieš Vakarų sutartį, padarytą Londone, o kartu sumažinti Kinijos komunistų įtaką Azijos kraštuose, kad pati ten tiek tiesiog, tiek per Kiniją galėtų sėkmingiau veikti.

NEPAVYKĘS MOLOTOVO MANEVRAS

Molotovas, būdamas Berlyne, pasakė svarbią kalbą, kuria pasiūlė visiems aliantams atitraukti okupacines kariuomenes ir sujungti Vokietiją. Tuo pasiūlymu jis norėjo užbėgti už akių Londono susitarimams ir pakišti mintį Vak. Vokietijos ir Prancūzijos politikams, kad jie sutrukdytų šios sutarties patvirtinimą. Tačiau tai buvo nevykęs ir pasenęs manevras. Jis gal galėjo turėti kokią įtaką prieš keleta metų, bet ne dabar, kai visi Kremliaus pasiūlymai vakariečiams jau yra kiaurai permatomi. Molotovas nori vėl įsivilioti vakariečius į jo pasiūlymų svarstymą ir gaišinti laiką, nes iš anksto žinoma, kokio nusistatymo jis derybose laikysis. Užtat griežtai atsakė tiek Anglija, tiek JAV, taip pat labai abejingai į pasiūlymą pažvelgė ir Prancūzija su Vokietija. Atrodo, kad šio pasiūlymo nesėkmingumas prisidėjo prie to, kad Maskvai vėl teko labiau savo politinį svorį mesti nuo Europos į Aziją.

Šiuo metu, kaip jau buvo anksčiau spėjama, visa politika sustojo prie derybų stalų. Bet manoma, kad derybos turi vieną kartą užsibaigti, nes ir derėtis juk atsibosta. Deryboms juk ruošiamasi prie žygių ką nors laimėti. Bet kada pradės vieni ar kiti savo aiškius reikalavimus statyti, dar vis labai neaišku. — *P. S.*

Prieš 15 metų Lietuvos kariuomenė didingai įžengė į sostinę Vilnių. Šiuos vaizdus bus galima pamatyti filmoje, kuri bus rodoma spalio 24 d. (Plačiau 8 psl.).

ATVIRAS LAIŠKAS GEN. T. DAUKANTUI

Garbusis Generole,

Iš spaudos patyriau, kad šiemet, rugsėjyje, atšventėt septyniasdešimties metų amžiaus sukaktį.

Septyniasdešimt metų... Perkeltine prasme būtų galima pasakyti — tai septyniasdešimt didelių, gigantiškų žingsnių per kietą, grubų ir žiaurų gyvenimą...

Ypač lietuvio, Tėvynės patrijoto, dalia šių septyniasdešimties metų laikotarpy buvo itin įvairuojanti, besikaitaliojanti. Deja, tose permainose šviesesnių pragiedrulių buvo daug mažiau, negu žiauraus likimo diktuojamų...

Jums, Generole, kartu su mūsų miela, bet labai nelaiminga, Tėviškėle, teko keliauti per kalnus, klonius, klampynes. Jūs gyvenote ir matėte caro priespaudos jungą nešančią Lietuvą, matėt ją laisvą trumpą akimirką, tarytum skaisčią prošvaistę ir, štai, dabar matote vėl kryžiuojamą, kalamą prie kryžiaus ir naikinamą to paties pikto priešo, tik spalvą pakeitusio — bolševizmo...

Nežiūrint kokioj likiminėj būklėj Lietuva gyveno, Jūs, Garbingasis Generole, buvot kartu su ja. Tvirtais žingsniais žengėte, nors labai grubiu ir duobėtu vieškeliu, vis pirmyn ir pirmyn. Žengėt tiesiai, neklupot, nepavargot, dalinotės su ja likimine dalia. Pagal reikalą dirbot visokiausius darbus, ėjote įvairiausias pareigas. Buvote jūrininku, kariu, pedogagu, ministeriu, Šaulių Sąjungos pirmininku, skautų veikėju, profesoriumi, diplomatu, pogrindžio kovotoju, žurnalistu, pagaliau, bolševikų kaliniu ir nacių persekiojamu lietuvių tautos patrijotu...

Man, kaip jaunesniam plunksnos darbininkui, buvo miela visą laiką sekti Jūsų tvirtai verčiamą spaudos darbo vagą. Sekiau ir skaičiau Jūsų įdomius, stipriai motyvuotus ir puikiai paruoštus straipsnius, ypatingai tremtiniškoj spaudoj Vokietijoj, brookliniškėj „Vienybėj", o paskutiniuoju laiku — ypač dažnai argentiniečių lietuvių „Laike".

Šia proga norėtųsi Jums, mielas Generole, palinkėti: būkite ir toliau sveikas, stiprus ir toks pat energingas! Sulaukite mažiausiai šimto metų, o prieš tai — brangiosios mūsų Tėviškėlės — Lietuvos laisvės ryto, o atsikūrusi Lietuva — Jums atsidėkos už didžius nuveiktus darbus.

Visa širdimi ir visad Jūsų

PR. ALŠĖNAS.

1954 m. spalio mėn. 6 d.
Toronto, Kanada.

Okupuotoje LIETUVOJE

SAKYMAIS GYVENTOJŲ NEPASOTINSI

Komunistų partija vis šaukia: mes rūpinamės liaudies gerove! Tik mums valdant visos pavergtosios tautos yra sočios, aprengtos ir patenkintos. Protarpiais net ir okupantų „Tiesoj", bent feljetonuose, atskleidžiama dalis tiesos. Pvz. jos rugpiūčio 8 d. numeryje buvo įdėtas feljetonas „Popierinė mišrainė", pasirašytas net trijų asmenų. Galimas dalykas, kad vienas iš jų įvykius stebėjo, kitas rašė, o trečias, būdamas komunistų partijoje, pasirašė. Tie trys autoriai — Jodka, Jakštonis ir Puzonas — aptaria daržovių trūkumą Vilniaus užkandinėse. Jie nesigriebia vaizduoti komunistinės santvarkos gerųjų pusių, nors komunistai nesamais dalykais giriasi, bet stabtelia ties įvykiais, kurių negali aplenkti komunistinėje santvarkoje nė vienas pilietis.

Skambiai pradedamas feljetonas: „Važiuokite Vilnijos keliais — ir jus nustebins didelis daržovių derlius. Vešliai žaliuoja kopūstų laukai, po lapais slepiasi agurkai, saulėje raudonuoja pamidorai. Poeto plunksna reikalinga visoms šioms gėrybėms aprašyti."

Daržuose akis paganę, tie autoriai atsidūrė Vilniaus užkandinėje Nr. 14 ir paprašė šaltų barščių. „Nėra", — nutraukė padavėja. „Gal šviežių kopūstų sriubos?" — „Nėra ir nebus", — ji atsako. Tuomet jie panūdo eiti į kitą užkandinę, kuri pažymėta Nr. 12. Ten padavėja jiems pasiūlė silkę, pernykščių metų derliaus burokėlių ir makaronų. Daržovių mėgėjai buvo labai nusivylę. Ir jie priėjo išvadą, kad valgyklose galima gauti protarpiais alaus, kai kada vyno, beveik visuomet degtinės, retkarčiais silkių, tačiau daržovių — tik laimingu atveju.

Feljetono rašytojai pradėjo varstyti įvairių įstaigų duris ir ieškoti teisybės. Prekybos ministerio pavaduotojas drg. Martinėnas paaiškino: „Net balandžio mėnesį pasirašiau įsakymą, paskirčiau, įsakiau, įpareigojau". Ir jis pridūrė: „Rūpinamės, ir dar kaip rūpinamės". Jo patarti, atsiduria Vilniaus vykd. komiteto prekybos skyriaus pavaduotojo kambaryje. Jis ilgai kalbėjo apie įvairius įsakymus ir nurodymus, kas, iš ko, kur ir ką gali pirkti. Jis aiškino išsiuntęs apstybę raštų ir skatinęs vartotojų kooperatyvus tinkamai pareigas atlikti. Baigdamas pasikalbėjimą, jis pridūrė, kad visa atsakomybė krentanti miesto valgyklų tresto direktoriui drg. Gavrilkevičiui. O ten sėdi veik vieni rusai, vienas kitą palaikydami. Prekių žinovas yra Kornejevas, o užkandinių direktoriai taip pat nelietuviai. Kornejevas, prekių žinovas, skundžiasi, kad niekas neaprūpina miesto valgyklų daržovėmis. Ir kai buvo pradėta aiškinti priežastis, jis vėl patarė kreiptis į prekybos ministeriją, nurodydamas: „Ten galės tiksliau pasakyti, kodėl tiek daug raštų ir tiek maža daržovių į valgyklas pristato".

Daug įstaigų apeita, daug kalbėta — ir teprieita viena išvada: komunistinis planingas ūkis gali pagaminti apstybę raštų, bet nesugeba pagamintomis daržovėmis aprūpinti net sostinės valgyklų. Feljetono autoriams telieka aimanuoti: „Raštų daug ir jų vis daugėja, o daržovių kaip nebuvo, taip ir nėra Vilniaus valgyklose. Visa didžioji krūva popierių negali pakeisti nei vienos dešimties agurkų, nei vieno kilogramo kopūstų". Ir taip bus, iki komunistai neatsisakys žmonių pavergimo ir visokio planavimo, paskandinančio kraštą popieriaus jūroje. Jie nesugeba ar nenori mokytis iš kasdieninių klaidų, kuriomis pagrįstas jų „planingas ūkis".

GRIEŽTINA KOVĄ PRIEŠ RELIGIJĄ

Kaip visoje Sov. Sąjungoje, taip ir okup. Lietuvoje pastaruoju metu vis smarkinama antireliginė bolševikų veikla. Vilniaus „Lelijos" siuvimo fabriko klube skaičius paskaitą vad. „Politinių ir Mokslinių Žinių Skleidimo Draugijos" tikrasis narys Januškevičienė visaip stengėsi suniekinti religiją ir dvasininkus. Vilniaus radijo pranešimu, antireliginės paskaitos skaitytos Druskininkų sanatorijoje ir visoje eilėj kitų vietovių. Draugija šiemet skaičiusi daugiau kaip 600 paskaitų, kurių „išklausė 10.000 žmonių". Sustiprinta ateistinė propaganda ir tikinčiųjų puolimai taip pat per įvairius leidinius. Vilniaus radijas š. m. rugsėjo 9 d. išgyrė Juozo Mickevičiaus knygą „Bažnyčia ir dvasininkija išnaudotojų tarnyboje", išleistą šiais metais Politinės ir Mokslinės Literatūros leidykloje. Joje bolševikiniai ateistai visaip plūsta tikinčiuosius, Vatikaną, „carizmui ir dvarininkams visomis jėgomis padėjusį" vysk. M. Valančių, dergia „Dambrauskus, Laukaičius ir kitus", kurie „uoliai padėjo kapitalistams slopinti darbininkų klasės revoliucinę kovą už išlaisvinimą iš kapitalistinio jungo". Minimas Purickis, kun. Vailokaitis ir visa eilė kitų. Vilniaus radijo pareiškimu, „knygoje pateikiama visa eilė ryškių faktų, demaskuojančių žmogėdrišką katalikų bažnyčios atstovų veiklą Didžiojo tėvynės karo dienomis, atskleidžiančių kruvinąjį jų veidą, jų žvėriškumus kovojant prieš liaudies mases. Knygoj taip pat pasakojama apie vyskupų Matulionio, Borisevičiaus, Ramanausko ir daugelio kitų išdavikišką veiklą, siekiant sutrukdyti sėkmingą pokario statybą Lietuvoje". Žvėriškiau, tur būt, niekas negali rašyti, o vis dėlto bolševikai nesigėdina užsienį įtikinėti, kad niekur kitur nėra tokios s;žinės laisvės, kaip Sov. Sąjungoje. Ten visi turį visokią laisvę, tik skelbiama, kad vis dėlto... „reakcinė dvasininkija yra aršiausių liaudies priešų reakcingiausias būrys"... Rugsėjo 15 d. ir rusų kalba leidžiamas okupantų organas „Sov. Litva" savo vedamajame „Pagerinti mokslinę — ateistinę propagandą" skelbia, kad, girdi, „religija yra viena gajausių ir kenksmingiausių praeities liekanų, kuri trukdo daliai tarybinių žmonių dalyvauti komunizmo statyboje". Tiek partijai, tiek įvairioms įstaigoms ir visiems kitiems duota vėjo, kad „nepatenkinamai varo ateistinę propagandą"...

SOVIETINIO GYVENIMO KRONIKA

Vilniaus radijo rugsėjo 8 d. pranešimu, okup. Lietuvoje išleistas „dabartinės lietuvių kalbos žodynas", kurį paruošė T. Lietuvos Mokslo Akademijos Lietuvių kalbos ir Literatūros Institutas. Žodynas turi 990 psl. Jame yra apie 45.000 žodžių. Tai esąs pirmas tokios apimties lietuvių kalbos aiškinamasis žodynas, kaip pranešime sakoma, „skirtas plačiajai visuomenei". Jame duotas „pagrindinis lietuvių kalbos žodyninis fondas", taip pat kiti „fondai" dabartinės literatūrinės kalbos, kiek ji „atspindi dabartinį socialistinį gyvenimą ir mokslo, meno, technikos bei gamybos laimė-

(Nukelta į 2 psl.).

LA INDUSTRIA PAPELERA ARGENTINA COMO FACTOR DE UNA GRATA MEDIDA DE GOBIERNO

El gobierno del general Perón, a medida que se normalizan algunos aspectos industriales del país, en el sentido de proporcionar una mayor producción nacional de determinados artículos que por causas extrañas no cubrían las necesidades de los usuarios habituales, procura encauzar su comercialización hacia rumbos más concordantes con la acción privada, a fin de que los sectores interesados puedan realizar sus adquisiciones por su propia cuenta.

Son bien conocidas las causas que tiempo atrás obligaron al Estado a tomar algunas disposiciones relacionadas con el uso del papel para diario, causas que han tenido origen lejos de los límites de nuestra patria. —

No creemos del caso detallarlas. No vamos a referirnos a las maniobras de los trusts foráneos fabricantes de ese material, tan indispensable a la difusión de la cultura. Sólo diremos que superadas esas dificultades con la intensificación de la producción nacional, cada usuario podrá comprar ahora el papel que le sea indispensable, así como también podrán hacerlo los importadores habituales en lo que respecta a las partidas destinadas a cubrir las necesidades de los pequeños consumidores.

Así acaba de disponerlo el Poder Ejecutivo mediante un decreto — que refrendan los ministros de Finanzas, Industria, Comercio e Interior en cuya parte dispositiva se establece, además, que los tres ministerios citados en primer término y la Secretaría de Prensa y Difusión de la Presidencia, coordinarán la acción en este aspecto de manera tal que queda asegurado la total colocación del papel para diario de fabricación nacional, así como también la de los saldos que posea el Instituto Argentino para la Promoción del Intercambio, como consecuencia de la intervención que ha tenido en este problema. —

Cabe señalar que la medida ha sido propuesta por dicho instituto, como resultado de la política que se ha trazado el organizmo de ir canalizando hacia las actividades privadas la comercialización de los productores de que tuvo que hacerse cargo a raíz de problemas de emergencia. —

En los considerandios del decreto se hace mérito, precisamente, de que han desaparecido las razones que en su momento determinaron la intervención del Estado en lo que se refiere a la comercialización del aludido artículo, y se agrega que, por tal circunstancia, resulta conveniente modificar el actual régimen de compas del papel diario, de modo que las futuras adquisiciones sean realizadas por los usuarios y los importadores habituales en los casos de las partidas correspondientes a los pequeños consumidores. —

La consecuencia de tan importante medida el incremento que ha tomado en el país la fabricación de ese artículo debido principalmente al estímulo oficial que no ha escatimado esfuerzo para que la industria papelera nacional pueda cubrir las necesidades de numerosos organos de publicidad de la capital y del interior que antes estaban supeditados al aprovisionamiento de los mercados foráneos. —

Triunfo justicialista éste, tiene que resultar sumamente grato al espíritu argentino, porque así como incide en el afianzamiento de nuestra independencia económica, ampara a una de las tantas industrias que en los últimos tiempos han logrado superarse para bien de todos. —

LAS COMUNIACIONES FLUVIALES MERECEN PREFERENTE ATENCION DE LAS AUTORIDADES

En diversas oportunidades, nos hemos referido a la trascendencia de la obra que realiza el gobierno del general Perón, en materia vial, tarea de singular trascendencia en un país como el nuestro en el que las distancias son grandes y en el que los medios de comunicación asumen papel protagónico en el desarrollo industrial, económico y mercantil de la comunidad.

Hemos de referirnos hoy, a otro aspecto de la acción de gobierno vinculado también con los transportes. Es el que se refiere a las construcciones portuarias y el cuidado de las vías navegables.

En esta actividad, el postulado rector de la acción gubernativa, se ajusta al principio según el cual la intervención del estado, debe satisfacer, con la máxima aficiencia y economía, las necesidades de la distribución de la producción, los movimientos de las cargas y descargas de exportación e importación y el movimiento de pasajeros. —

Con estas directivas, ha proseguido con ritmo intenso el plan de obras y trabajos destino a obtener la más estrecha vinculación de la mesopotamia argentina con el resto del país, para asegurar definitivamente la incorporación de sus ingentes recursos naturales a la economía nacional, mejorando las comunicaciones y los transportes a traves de las islas que unen ambas márgenes del rio. —

Se han construido, así tres atracaderos para balsas en el canal Martín Irigoyen, frente a Zárate y en las desembocaduras del Pasaje Talavera, y del arroyo Brazo Largo, fueron terminados asimismo, los trabajos de atraque en ambas márgenes del arroyo Colastiné, donde el basa especial ha de servir para que los vehículos traspongan rápida y cómodamente el curso de agua. Unase a estos, la terminación del atracadero ubicado frente a Paraná, destinado a las balsas mayores que cruzan el río y la reconstrucción y consolidación de los antiguos muros de atraque del gran dock central del puerto de Eva Perón, cuya renovación permitirá dejar el puerto en perfectas condiciones de seguridad operativa, determinando su utilización para barcos de alto porte.

Pero la acción del gobierno del general Perón no se reduce solamente a los pueblos del literal fluvial, sino que se extiende además el sur a la Patagonia, feraz reservas del futuro de la patria. —

En Rio Gallegos, donde se carga el carbón procedente de los yacimientos del Rio Turbio, destinado a ver incrementado su rendimiento, en proporción al progreso de la explotación minera mencionada. Y así en todo el país, ya sea en la ampliación y mejoramiento del muelle provisional de Ushuaia; en la prosecución de la Dársena de abrigo y de las instalaciones de alumbrado y redes de fuerza matriz en Comodoró Rivadavia y en los trabajos de protección de las barrancas de la margen izquierda del rio en el puerto Quequén. —

Agreguése, finalmente a este ingente esfuerzo, los trabajos de reparación y reacondicionamiento del plantel flotante, que totaliza 500 unidades, para tener una idea exacta de la tarea que realiza, en este como en otros aspectos, el gobierno del general Perón, con un claro concepto de las necesidades de la comunidad y de las imperativos que se relacionan con la evolución de la República. —

MINERALŲ IR POŽEMINIŲ VANDENŲ TYRINĖJIMAI

(EXPLORACIONES MINERAS Y DE AGUAS SUBTERRANEAS)

Generolo Perono justicialistinė vyriausybė jau yra atlikusi eilę įdomių ir pagrindinių tyrinėjimų, kad būtų tikrai žinoma, kokie mineraliniai ištekliai yra argentiniškame požemyje. Anksčiau visa buvo daroma atsitiktinai, gi turimos apie tai žinios buvo tik įsivaizdavimas bei prileidimas. Tuo laiku, kai mokslinė pažanga leido suprasti mineralų reikšmę civilizuotam gyvenimui, kraštas nežinojo, kokius išteklius jau tūkstančius metų slepia žemė.

Tik dabar buvo įkurtos įstaigos, kurios nagrinėja ir šią tautos ūkio šaką, neneigiant, kad ir anksčiau būtų veikusios mažesnės apimties, su mažiau lėšų ir mažos svarbos darbais.

Mineralinių turtų ieškojimas, geologiniai tyrinėjimai, atlikti pastaraisiais metais, aiškiai rodo, kad antrojo penkmečio plano nuostatai apie mineralinius turtus atitinka tikrovę ir leidžia išnaudoti buvusius paslėptus išteklius, gi tai yra kaip tik politika šio meto aplinkybių diktuojama.

Petrolio ir akmens anglies srityje buvo rasti našūs šaltiniai, kurie dabar yra pelningai išnaudojami. Tačiau dar trūksta daug šioje pagrindinėje pramonėje, turinčioje didžiulės reikšmės žmonijos pažangai.

Pagal aukščiau minėtus nurodymus, Pramonės Ministerija sudarė techniškas Valstybės Kasyklų Direkcijos komisijas, kurios galutinai užbaigs visus geologinius tyrinėjimus, laikydamiesi Argentinos respublikos ekonominiai geologinio žemėlapio.

Vienas šių darbų apima kaip tik San Juan miesto šiaurės vakarų sritį ir dalį Villicum aukštumų iš Talacasto ir Gualilan kalnynų, kuriuose yra aukso, vario, koolino, kalkių ir kitų vulkaninės kilmės pelenų.

Kiti darbai apima Tinogasta ir Bolson de Fiambala sritis Catamarkos provincijoje ir dalinai šiaurinėje La Rioja provincijos dalyje.

Minėtosios komisijos darbų plane yra taip pat ir tiksliai nustatytos požeminių vandenų išnaudojimo galimybes.

AR VERTA RŪKYTI?

Pastaruoju metu mokslininkai nuodugniai tyrinėja tabako rūkymo žalingumą sveikatai. Šiuo reikalu užtinkame nemažai straipsnių ir laikraščiuose. „Laikas", norėdamas išsamiau paaiškinti šios ydos pragaištingumą, duoda L. Matox Miller ir J. Monahan straipsnio „Tai kas yra žinoma apie cigaretę ir vėžį" santrauką.

RED.

Nemažas skaičius gydytojų jau kuris laikas priėjo išvadą, kad cigaretėse yra kokia tai nuodinga medžiaga, kuri gydytojams dar nežinomu būdu rūkoriams iššaukia mirtį nuo plaučių vėžio. Vėliau atitinkami vėžio ligos tyrinėjimo centrai JAV-bėse patyrė, kad, ištepant pelių nugaras smala, susidedančia rūkant cigaretes, iššaukiamas epideminis odos vėžys.

Tačiau ir šie bandymai su pelėmis nebuvo pakankami įrodymai prieš rūkymo žalingumą. Atsirado net tvirtinančių, jog mirtingumo nuo plaučių vėžio padidėjimas nėra tikras. Buvo ir net tebėra tvirtinama, kad pastaraisiais metais medicinoje padarytoji pažanga neabejotinai palengvino plaučių vėžio pažinimą ir nustatymą, todėl esą ir tariamai padidėjęs mirimų skaičius nuo plaučių vėžio. Taip pat buvo nenorima pripažinti atliktų bandymų su pelėmis reikšmingumo, nurodant, kad iš viso sunku tai palyginti su žmogaus plaučių vėžiu.

Tad verta pažiūrėti, kaip iš tiesų yra. Prieš pirmąjį pasaulinį karą plaučių vėžys buvo laikomas reta liga. Tačiau jau nuo 1920 m. šios ligos plitimas ir mirimų didėjimas vis augo ir augo, pasiekdamas 1952 m. 22.000 mirties atvejų JAV-bėse, kai tuo tarpu 1933 m. mirimų skaičius nuo plaučių vėžio siekė tik 3.400.

Elzė Čerkauskaitė, užimanti aukštą „Interbos Discos TK" įmonėje vietą.

Kadangi plaučių vra epileminio pobūdžio, buvo prileista, kad šios ligos atsiradimui pagelbsti tuo tarpu nežinomas išorinis akstinas. Ši prielaida paskatino gydytojus patyrinėti šios ligos atsiradimo išorines priežastis. Savaime suprantama, kad šio akstino pradėta buvo ieškoti artimiausioje žmogaus aplinkoje — į plaučius įkvėpuojamame ore. Ir iš tiesų, pastaraisiais metais, augant pramonei, miestų oras žymiai pablogėjo, kaskart vis daugiau ir daugiau užteršiamas dūmais, suodžiais, įvairiomis cheminėmis medžiagomis ir dujomis, paeinančiais nuo įvairių degalų. Kai kurios šių medžiagų yra neabejotinai pripažintos akstinu vėžiui atsirasti.

Tačiau ši užteršto oro teorija, giliau panagrinėjus, sukėlė visai pagrįstų abejonių. Vyrai ir moterys kvėpuoja lygiai tuo pačiu užterštu oru, bet susirgimai plaučių vėžiu vyrų tarpe yra aštuonis kartus dažnesni. Tuo būdu šio plaučių vėžio išorinio akstino pradėta ieškoti vyrų ir moterų įpročių skirtingumuose. Šiuo keliu buvo prieita prie rūkymo. Pasirodė, kad plaučių vėžiu susirgimų didėjimas visiškai atitiko rūkalų sunaudojimo kreivę.

Vyruose plaučių vėžys paprastai pasireiškia pasiekus 45 metų amžiaus ribą. Yra priežasčių, leidžiančių tvirtinti, kad vėžio išsivystymas plaučiuose trunka maždaug 20 metų. Tuo būdu rūkalų suvartojimo nuolatinis didėjimas 1940-1950 m. leidžia spėti, kad 1960-1970 m. tarpe mirtingumas nuo plaučių vėžio taip pat atitinkamai padidės.

Paskutiniaisiais metais ir moterų tarpe pastebimas šios ligos padažnėjimas, o tai visiškai atitinka ir rūkančių moterų skaičiaus padidėjimą.

Pagal Vašingtono universiteto atliktų bandymų davinius, paskelbtus 1950 m., pasirodė, kad iš 650 sergančių plaučių vėžiu 95% buvo rūkantieji 20 ar daugiau metų. Buvo prieita išvados, kad ilgų metų rūkymas, ypač rūkant daug, ir cigaretės neabejotinai paskatina plaučių vėžio atsiradimą.

Tačiau ir tai nebuvo pakankama. Daugelis pačių gydytojų atvirai pasisakė netikį, kad dėl to tabakas būtų kaltas. Visgi tyrinėjimai, atlikti įvairiuose kraštuose, leido manyti, kad plaučių vėžys žymiai dažniau pasireiškia rūkančių tarpe. Du anglų gydytojai, — Richard Doll ir A. Bradford Hill, — aplankę 1357 plaučių vėžiu sergančius, rado jų tarpe **tik septynis nerūkančius**. Iš kitos pusės, tenka pabrėžti, kad Anglijoje ši liga yra žymiai dažnesnė, nei JAV-bėse. Abiejuose kraštuose rūkoma labai daug. JAV įprasta surūkyti pusę cigaretės, numetant antrąją pusę kaip nuorūką, nes cigaretės yra pigios, Anglijoje gi rūkalai yra labai brangūs ir todėl cigaretė rūkoma „iki svyla lūpos". Kadangi mirtingumas nuo plaučių vėžio Anglijoje yra žymiai didesnis, tad manoma, kad cigaretės rūkymas iki galo yra žalingesnis, nes ilgoje nuorūkoje, lyg filtre, daugiau pasilieka šių vėžio atsiradimą skatinančių medžiagų. Šiuo būdu atitinkamų specialistų neabejotinai pripažįstama rūkymo įtaka plaučių vėžio susidarymui.

Prileidžiama taip pat, jog daugelį rūkančiųjų nuo plaučių vėžio apsaugoja jų įgimtas atsparumas. Taip išaiškinama, kodėl ne visi rūkantieji suserga šia liga. Tačiau tai nedidelė paguoda rūkantiems, nes kas gi žino, ar jame yra šie įgimto atsparumo pradai!

Tuo tarpu dar nežinoma, kokia tabako dūmų sudedamoji dalis palengvina vėžio atsiradimą. Tačiau New Yorko universiteto medicinos fakultete tęsiami tabako dūmų tyrinėjimai ir, reikia manyti, sulauksime teigiamų šių tyrinėjimų rezultatų.

Daugelis tvirtina, kad kandikliai su filtrais apsaugoja rūkančiuosius nuo šio pavojaus. Bet ir čia tyrinėjimai parodė, kad geriausių kandiklių filtrai tesulaiko apie 50% iš dūmų susidarančių smalų, gi blogi — mažiau nei 10%. Tuo tarpu jokie žinomi filtrai neapsaugoja nuo pavojaus susirgti plaučių vėžiu. Iš kitos gi pusės taip pat pabrėžiama, kad rūkymas iš viso padidina mirtingumą ir prie įvairių kitų susirgimų.

Bendrai, tenka laukti šiuo reikalu galutinio žodžio tik tada, kai bus baigti įvairiuose kraštuose daromi cheminiai, biologiniai ir klimatiniai tyrinėjimai. Tačiau jau dabar kiekvienas „pypkorius" turi susigalvoti ir apsispręsti, ar verta laikytis šio blogo tabako rūkymo įpročio, jei pavojai tokie dideli ir pasėkos pragaištingos.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.).

jimus", nurodytos pagrindinės žodžių reikšmės, jų rašyba, kirčiavimas ir vartosena kalboje. Į žodyną taip pat įtraukti ypatingesnieji liaudies kalbos ir įvairių tarmių žodžiai, be to, iš kitų kalbų kilę, tačiau literatūrinėje kalboj plačiai vartojami skoliniai. Žodyną redagavo prof. J. Balčikonis, o jam talkininkavo, reikia manyti, prižiūrėdamas marksistinę pusę, kad nebūtų „nuokrypų nuo linijos", prof. Korsakas. Pranešime pažymima, kad Institutas ruošia ir kitus lietuvių kalbos žodynus. Atiduotas spaudai lietuvių kalbos didžiojo žodyno trečiasis tomas, o Instituto bendradarbiai šiuo metu ruošia ketvirtąjį tomą. Drauge su kitais Mokslo Akademijos institutais kalbininkai, bolševikinių politinių vadovų prižiūrimi, ruošia ir lietuvių kalbos terminologijos žodyną.

IŠDAVIKAMS GENROLAMS PENSIJOS NEBUS.

Gautosiomis žiniomis, gen. Vitkauskas jau kuris laikas gyvena Kaune Mickevičiaus g. namuose prieš kalėjimą II-me aukšte. Kadangi tautos išdavikams, esantiems bolševikų tarnyboje, vietoje pensijos numatomas kalėjimas, tai drg. Vitkauskas, matyti, instinkto vedamas, jau arti kalėjimo ir apsigyveno...

Š. m. rugsėjo 9 d. įvykęs sovietinių rašytojų sąjungos valdybos pirmasis plenumas į prezidiumą išrinko J. Baltušį, A. Gudaitį-Guzevičių, K. Korsaką, E. Mieželaitį, V. Reimerį, M. Sluckį, J. Šimkų, T. Tilvytį ir A. Venclovą. Venclova išrinktas vietoj Šimkaus sąjungos pirmininku, o valdybos sekretoriais — Mieželaitis ir Sluckis. „Pergalės" redaktorium patvirtintas J. Šimkus, o „Literatūros ir Meno" redaktorium — V. Reimeris. Sąjungos „konsultantais" paskirti J. Baltušis, A. Gricius ir E. Matuzevičius, o komisijon „jaunųjų auklėti" — Jonynas ir Blatrūnas. Sąjungos antrasis suvažiavimas "į valdybos sudėtį išrinko" Baltušį, Dovydaitį, Gricių, čekistą Gudaitį-Guzevičių, Jonyną, Korsaką, Mieželaitį, V. Mykolaitį-Putiną, Mozūriūną, Reimerį, Simonaitytę, Sluckį, Šimkų, Tilvytį, Venclovą ir Vienuolį-Žukauską. Kandidatais liko Avižius, Baltrūnas ir Matuzevičius.

EGZILINĖS LENKŲ VYRIAUSYBĖS KRIZĖ

Egzilinės lenkų vyriausybės krizė dar aštrėja. Prezidentas A. Zaleskis nepasitraukia iš savo pareigų ir nepaskiria savo įpėdinio, nors savo paties iškilmingu aktu savo laiku patvirtino, kad pagal Lenkijos konstituciją jo kadencija baigiasi 1954 m. birželio 9 d. Prezidentą Zaleskį palaiko susidariusi vadinamoji „dvaro grupė", o jo pasitraukimo ir gen. Sosnowskio paskyrimo naujuoju valstybės prezidentu reikalauja visos Tautos Vienybės Taryboje susijungusios lenkų tremtinių grupės, kurios taip pat primygtinai reikalauja tremties visuomenei didesnės įtakos vyriausybėje, paneigdamos politinių partijų vadovaujamą vaidmenį.

Lenkų populiariausias generolas W. Anders rugpiūčio 4 d. griežtai pasisakė prieš Zaleskį, atviru laišku Zaleskiui, kaltindamas jį konstitucijos laužymu. Gen. Anders konstatuoja, kad Zaleskis neturis lenkų pasitikėjimo, o jo noras išlikti toliau prezidentu neturįs nei moralinio, nei politinio pagrindo.

PRANCŪZIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Pr. L. B. Krašto Valdybos pirmininkės O. Bačkienės pranešimas rečiame PLB Europos kraštų atstovų suvažiavime.

Prancūzijos Lietuvių Bendruomenė yra pati jauniausioji Europos bendruomenių. Formaliai ir legaliai susikūrė tik praeitų metų pabaigoje, pravedus visuotinius rinkimus ir ją legalizavus prancūzų valdžios įstaigose. Prancūzijos L. Bendruomenė įkurta dešimts metų veikusios L. Š. D-jos rėmuose ir, tos Draugijos įstatus pakeitus, bendruomenė legalizuota. Šie metai buvo daugiau vidujinio reorganizavimosi metai. Sutvarkyta vidaus ir administraciniai pagrindai. Kur tik radosi šiek tiek lietuvių didesnis būrelis — sudaryta apylinkės. Dabar jų yra dvylika.

NAUJI SKILVIO ŽAISDOMS GYDYTI VAISTAI

Žmogaus skilvys yra pailgas maišelis. Jei jis yra sveikas, tai be jokių sunkumų suvirškina įvairų maistą, vaistus ir iš nosies ir gerklės patenkančius bakterijų turinčius sekretus. Skilvio gleivinė yra atspari, ir jei ji sveika, tai stiprioji skilvio sunka pajėgia suvirškinti net gyvos varlės koją. Tyrinėtojai Yvy ir Sandweis skelbia, kad suradę kokį tai harmoną, kuris paslaptingu būdu skilvio gleivinę apsaugo nuo stipriosios sunkos.

Bet jei skilvio raukšlių tarpe atsiranda nors mažiausia žaizdelė, tai skilvio sunka pradeda virškinti gleivinę. Jei šis procesas užtrunka ilgesnį laiką, tai sunka praėda skilvio sieneles ir atsiranda skilvyje žaizda.

Vadinamąja peptose serga ir gyvuliai. Kadangi gyvuliai negali skųstis, tai savininkai pastebi gyvulio ligą kitaip. Jis nustoja ėsti, suliesėja, ir pakyla kūno temperatūra. Tokie ligoniai dažniausiai jau turi skilvyje skylę. Mažos skilvio žaizdos, pakeitus pašarą dažnai sugyja savaime, todėl gyvuliams ši liga nesudaro tokios didelės problemos.

Daugiausiai šia liga serga didmiesčių gyventojai. Neramus nervuotas gyvenimas, nuolatinis skubinimas, nepakankamas poilsis, įvairios pramogos neigiamai veikia į skilvį. Daug patarnautų žmogus savo sveikatai, jei nors pusę valandos į dieną, saulėtoje vietoje, užmiršęs visus rūpesčius, pailsėtų. Tūkstančiai įgyja skilvio žaizdas vien dėlto, kad negali pasitraukti nuo kasdieninės nervuotos aplinkumos. Europoje ir Amerikoje kiekvienais metais sergančiųjų skaičius didėja. Vokietijoje ši liga vadinama tautos vargu, nes ten tokių ligonių priskaitoma apie pusę milijono, dėl jų nustojama milijonai darbo valandų ir darbininkų apdraudai išleidžia milžiniškas sumas pinigų. Pažymėtina, kad primityviai gyvenančios tautos, kaip Afrikos negrai, beveik visai neserga šia liga. Bet jei ir negrai apsigyvena miestuose, tai jie irgi suserga, kaip ir baltaodžiai. Tas aiškiai parodo, kad miesto gyvenimas skilviui yra kenksmingas.

Nuodugnų paminėtos ligos tyrimą padarė amerikiečiai Dr. Stewart Wolf ir Harold Wolf. Vienas vaikas valgydamas karštas austres taip smarkiai susidegino skilvį, kad buvo reikalinga skubiai padaryti operaciją. Operacija nepergeriausiai pavyko ir po jos skilvyje liko neužgydoma žaizda (fistelis). Gydytojai, nerasdami kitos išeities, padarė jam dirbtiną skilvio angą-burną, per kurią jis visą gyvenimą maitinosi. Maistą jis sukramtydavo, ir vėliau per paminėtą skylę sukišdavo tiesiog į skilvį. Ši aplinkybė suteikė retą progą, gastroskopo pagalba stebėti skilvio veikimą. Jei jam pasakodavo ką nors jaudinančio, tai skilvys tuojaus paraudonuodavo ir rūgščių gamyba padidėdavo. Nusiminimo metu skilvys pabaldavo ir rugščių gamyba sumažėdavo. Naudojant įvairius įtakos būdus pavyko dirbtinai iššaukti žaizdų atsiradimą. Šie tyrimai aiškiai pavaizdavo, jog skilvio žaizdos priklauso nuo žmogaus gyvenimo aplinkumos. Gyvendamas nervuotoje aplinkumoje, nors ir valgydamas gerą maistą, gali įgyti skilvio žaizdas.

Geriausia gydymo priemonė ir šiandieną skaitoma kruopšti dieta.

Dr. Gill skelbia, kad jis išgydęs 20 asmenų 4 — 8 savaičių bėgyje darydamas kasdieninius 1 cm. dešiliuoto vandens įšvirkštimus. Ligoniams buvę leista rūkyti ir valgyti ką tik nori.

Münchene gyvenantis Dr. R. Doberauer per 3 — 6 savaites išgydė 46 ligonius, vartodamas ceranilį. Ceranilis yra metalo cer ir sulfanilio rūgšties mišinys vandenyje. Metalas cer randamas visuose ugnį įžiebiančiuose akmenėliuose.

Po 3 — 6 savaičių padaręs Rentgeno nutrauką, nebesurado kurioje vietoje buvusi žaizda.

Dr. R. Doberauer sako, kad ceranil veikia į nervų tinklą. Šie vaistai dabar tiriami įvairiose Vokietijos klinikose.

Žaizdų atsiradimo priežastims paaiškėjus, sumažėjo ir šios rūšies operacijų skaičius. Operuojama tik tuo atveju, jei visos kitos gydymo priemonės neturi pasisekimo, pvz. atsiradus skilvyje žaizdai, nuo randų-duobių skilviui sumažėjus ir pavojingo kraujavimo atveju. Anksčiau žaizduoto skilvio operacija buvo pavojinga, o dabar beveik visuomet pasiseka.

1929 m. prancūzas Yatajet padarė nervo vagų operaciją, tačiau šis bandymas nedavė teigiamų rezultatų. Šį nervą perpiovus žaizdos užgyja, bet vėliau ligonis nebejaučia kitų žaizdų atsiradimo.

Dr. J. Narbutas

MONTEVIDEO

RUGSĖJO MĖNUO URUGVAJAUS LIETUVIŲ KOLONIJOJE

Rugsėjo 5 dieną U. L. K. Draugija minėjo Tautos šventę. Po įvairių kalbų buvo suvaidintas gražus vaidinimas „Dėdė iš Amerikos". Vaidino Albina Sabaliauskaitė, Janė Rakauskaitė, Antanas Brazys, Julius Jazauskas ir Kazys Vilkas. Visi artistai atliko savo roles kuo puikiausiai. U. L. Kat. choras Vytautui Doreliui vadovaujant, padainavo keletą senesnių ir naujesnių dainų. Reikia pripažinti, kad tai buvo geriausias to choro pasirodymas per tuos paskutiniuosius tris metus.

Marijos Gimimo dienoje, rugsėjo 8, kartu ir Lietuvos šventėje, persikraustė lietuviai kunigai į nuosavas patalpas. Tų naujų namų viršininkas, kun. Jonas Bružikas S. J. tą dieną atnašavo šv. Mišių auką, aukodamas ją už savo tautiečius tėvynėje ir išblaškytus po visą pasaulį, ypatingai už tuos, kurie savo auka, malda ir darbu prisidėjo prie šių naujų lietuviškų maldos namų. Tose pamaldose dalyvavo gausus tautiečių būrys. Į jas atvyko taip pat Jo Eks. Lietuvos Ministeris Pietų Amerikai Dr. Kaz. Graužinis su visais Lietuvos pasiuntinybės darbuotojais. Pirmuose įkurtuvių pietuose dalyvavo vien tik kunigai: jų buvo 25. Tai visi tie, kurie savo bendradarbiavimu prisidėjo prie lietuvių jėzuitų įsikūrimo Urugvajuje. Darbščios lietuvės šeimininkės suruošė gerbiamiems svečiams skanius pietus, kuriais visi svečiai buvo labai patenkinti.

Rugsėjo 12 d. sekmadienį, 5 val. po piet lietuviai kunigai užprašė į vaišes visus tautiečius, kurie savo auka ar savo bendradarbiavimu prisidėjo prie lietuviškų namų ir bažnyčios statybos. Susirinko pora šimtų žmonių. Jie maloniai praleido vakarą dalindamiesi įspūdžiais, ir džiaugdamiesi pasiektais laimėjimais.

Lietuvių parapijos namas yra trijų aukštų. Du pirmieji aukštai yra skirti tautiniam bei kultūriniam veikimui. Trečiasis aukštas yra skirtas tik kunigams, kur būtų vietos keturiems asmenims.

Statyba atlikta labai ekonomiškai, vienok pastatas pasirodė įrengtas skoningai ir praktiškai. Statybai vadovavo ir ją prižiūrėjo kun. Vl. Mikalauskas S. J. Ypatingai vienas dalykas žavėjo kiekvieną apsilankiusį, tai graži vietovė ir gražūs reginiai, kurie matėsi ypač užlipus ant lėkšto namų stogo, Bet ir pro langus buvo matyti jūra ir visas Montevideo miestas.

Dabar visi lietuviai nekantriai laukia vienos iš žymiausių istorinių dienų Urugvajaus Lietuvių kolonijoje, tai savosios bažnyčios šventinimo iškilmių. Jos numatytos šių metų spalio mėn. 31 dieną, Kristaus Karaliaus šventėje. Lietuvių bažnyčią šventins Montevideo Arkivyskupas Dr. Antonio Maria Barbieri.

Kad gerai visi tam didžiam įvykiui pasiruoštų, bus pravedamos dviejų savaičių misijos. Pirmoji savaitė nuo 17 iki 24 spalių tik mergaitėms ir moterims, o antroji nuo 24 iki 31 vyrams. Misijoms vadovaus patyręs misijonierius kun. Jonas Bružikas, S. J. Šiais šventais Marijos metais misijos labai svarbus įvykis. Dėl to tikimasi, kad jos bus gausiai lankomos rytais 8 val., o vakarais 7,30.

GERB. „LAIKO" REDAKTORIUI

c. Mendoza 2280, Avelaneda

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktoriau,

Šiuo nuolankiai prašau neatsisakyti patalpinti savo laikrašty mano pareiškimą:

1947 m. pradžioj į mane kreipėsi tūlas asmuo prašydamas pasirašyti po peticija, neva tam, kad Urugvajaus valdžia leistų atvažiuoti į Montevideo Lietuvos Konsului, kurio tuo metu čia nebuvo. Nemanydamas nieko blogo, pasirašiau. Dabar patyręs, kad tai buvo lietuvių komunistų manifestacija, savo parašą atšaukiu ir smerkiu juos už apgavystę.

Su aukšta pagarba

Klemensas Vaičekėnas.

LIETUVIAI visame Pasaulyje

ELTOS ŽINIOS

* **1954 m. birželio 15 d.** deportacijas minint Bonnoje, Baltų Tarybos buvo nusistatyta eiti prie Vokiečių-Baltų Bičiulių Draugijos steigimo. Parengiamieji darbai žymia dalimi jau buvo atlikti. Galutinai įstatams paruošti š. m. birželio 15 d. buvo sudaryta komisija, į kurią iš estų įėjo jų centrinio komiteto Vokietijoje pirmininkas pulk. J. Ch. Stockeby, iš latvių — tarybos Vokietijoje pirmininkas A. Šildė, iš lietuvių — Vokietijos LB pirmininkas Pr. Zundė, Baltų Tarybos — Dr. P. Karvelis, iš vokiečių pusės — adv. Grünbaum. Toji komisija turėjo 3 posėdžius, paskutinį — Mannheime. Įstatai yra jau galutinai paruošti. Pati draugija pavadinta „Baltische Gesellschaft in Deutschland". Ji susidės iš trijų sekcijų: vokiečių-estų, vokiečių-latvių ir vokiečių-lietuvių. Sekcijų delegatai ir valdybos sudarys visuotinį steigiamosios draugijos susirinkimą. Jai vadovaus 2 pirmininkai, vienas vokietis ir vienas baltas. Vokiečių-latvių sekcija yra jau sudaryta. Jos pirmininku pakviestas prof. Ipsen. Lietuvių ir estų sekcijos bus baigtos organizuoti spalio mėn. Paskum apie lapkričio vidurį numatytas iškilmingas draugijos inauguravimas. Ta proga ruošiama spaudos konferencija. Lietuvių visuomenė Vokietijoje kviečiama stoti draugijos nariais ir siūlyti kandidatus į draugiją bei jos pirmininkus. Siūlyti Vokietijos krašto valdybos pirmininko vardu. Latvių sekcijos steigime, kuris įvyko Augsburge, dalyvavo URT valdytojas Dr. P. Karvelis ir Vokietijos LB pirm. Pr. Zundė. Dr. P. Karvelis pasveikino VLIKo ir Baltų Tarybos vardu, palinkėdamas sėkmės ir nurodydamas, kad šios sąjungos įsteigimas yra gražus bendradarbiavimo europine dvasia pavyzdys.

* **Tarptautinei Teisių Komisijai** vėl norint pateikti pavergtosioms tautoms nepalankų Nusikaltimų Kodekso projektą svarstyti dabartinei Jungt. Tautų visuotinei sesijai, ALT Vykd. Komitetas tuo reikalu pasiuntė telegramas JAV valst. sekret. J. F. Dulles, nuolatiniam JAV atstovui prie Jungt. Tautų H. C. Lodge, senato užs. reik. komiteto pirmininkui A. Willey, abiejų didžiųjų partijų vadams ir kitiems žymiems pareigūnams. Iš Valst. Dep-to buvo gautas palankus atsakymas su pažadų atkreipti rimtą dėmesį į ALT argumentus. Bijomasi, kad, praėjus dabartiniam projektui, pvz. nebūtų uždrausta siųsti transliacijas per Am. Balsą ir kt. radijus į pavergtuosius kraštus, JAV nebūtų įpareigotos sustabdyti bet kurios tautos tremtinių veiklą, kuria siekiama išlaisvinti jų tėvynes, etc. Tikimasi, kad, svarstant šį klausimą iš naujo Jungt. Tautų sesijoje, pavergtųjų kraštų laisvinimo veiksniams žalingi nuostatai iš sudarytojo projekto bus išbraukti ir pakeisti tinkamesniais.

* **Pavergtųjų Europos** tautų seimo pirmieji posėdžiai vyko JAV-se New Yorke, priešais Jungtines Tautas. Dalyvavo 9 tautų delegacijos po 16 žmonių, ir kiekviena tautybė galėjo dar pasikviesti po 5 svečius. Ateity posėdžiuose dalyvaus ir jugoslavai. Kiti pilnaties posėdžiai numatyti spalio 22 d., o per tą laiką įvairius klausimus diskutuos ir pranešimus paruoš komisijos ir pakomisės.

VLIKas savo š. m. rugpiūčio mėn. 11 — 13 d. posėdyje nutarė paprašyti LLK pirmininką V. Sidzikauską, kad sudarytų lietuvių delegaciją. Joje dalyvavo visi LLK nariai ir pakviesti prel. J. Balkūnas, A. Devenienė, Dr. D. Krivickas, P. Minkūnas, V. Rastenis, Dr. J. Repečka, K. Siliūnas ir Dr. Viliamas. Delegacijos pirmininkas — V. Sidzikauskas, kuris su lenku St. Barbonskiu yra ypač daug prisidėjęs prie šios pavergtųjs tautų sąjungos suorganizavimo. Svečiais buvo pakviesti prof. J. Kaminskas, Dr. Vinikas, prof. J. Brazaitis, LAICo dir. M. Kižytė ir V. Abraitis. Dalvavo taip pat 3 internacionalų po 4 atstovus (Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Unijos, Žaliojo Internacionalo ir Liberalų Internacionalo). Iš lietuvių politinėje komisijoje dalyvavo V. Sidzikauskas (yra jos pirmininkas), K. Bielinis ir Dr. A. Trimakas; socialinėje — Dr. Trimakas, Dr. A. Musteikis, Dr. J. Repečka, V. Vaitiekūnas, M. Avietinaitė; teisinėje — doc. M. Brakas, Dr. D. Krivickas, Dr. B. Nemickas ir V. Vaitiekūnas; ūkinėje — J. Audėnas, Pr. Vainauskas; informacinėje — V. Rastenis ir V. Vaitiekūnas.

Kiekvienos delegacijos pirmininkai paskaitė jau iš anksto paruoštus pranešimus apie bolševikinę okupaciją ir išreiškė tvirtą įsitikinimą, kad okupuotieji kraštai vėl bus išlaisvinti. Seimas kalba 100 milijonų Sovietų pavergtųjų Europoje vardu. Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegacijos įteikė seimui protestus dėl tų valstybių okupacijos. Pasiųsta telegram Eisenhoweriui ir Dullesui, taip pat naujai išrinktam Junit. Tautų rugsėjo 21 d. prasidėjusios sesijos pirmininkui ir Europos Jungt. Tautų pirmininkui Strasburge. Didžioji spauda seimo darbus ir jų reikšmę pavergtųjų išlaisvinimui gražiai įvertino. Sąjunga savo veiklą su laiku dar daugiau išplės.

BRAZILIJA

* **Sao Paulo** tirštai lietuvių gyvenamam Villa Zelinos priemiestyje esančioj lietuvių bažnyčioj kun. M. Valiukevičius atlaikė pirmąsias savo Mišias. Primicijantas yra baigęs Rio de Janeiro Sao Jose seminariją, kurioje dėsto ir kan. Z. Ignatavičius. Į iškilmes buvo atvykęs Lietuvos atstovas Brazilijai Dr. F. Meieris, kuris ta proga pasakė kalbą ir kvietė naują kunigą, tarp svetimųjų bedirbant, neužmiršti ir Lietuvos. Dalyvavo taip pat aukštų vietinių svečių. Kun. M. Valiukevičius yra arkiv. J. Skvirecko giminaitis ir dirbs Rio de Janeiro vyskupijoje.

* **Ministeris Meieris,** Lietuvos atstovas Rio de Janeiro, š. m. rugsėjo mėn. 3 d. aplankė naująjį Brazilijos Užsienių Reikalų ministerį ambasadorių Raul Fernandes, o rugsėjo mėn. 4 d. vizitavo Respublikos Prezidentą Joao Cafe Filho, Catete rūmuose.

* **1954 m. rugpiūčio 21 d.** Sao Paulo mieste buvo iškilmingai atidaryta 400 metų miesto sukakčiai paminėti Tarptautinė Paroda, kurioje dalyvauja ir Lietuva. Iškilmėse dalyvavo per 20 svetimų valstybių atstovų, jų tarpe ir ministeris Meieris, kuris tris dienas viešėjo Sao Paulo kaip miesto ir Estado svečias.

ITALIJA

* **PLB Vok. „Informacijos"** žiniomis Italijoje šiuo metu yra 178 suregistruoti lietuviai. Iš jų: 58 neturį 18 metų amžiaus, 40 kunigų, kurių 18 vienuolių, ir 19 vienuoliai ne kunigai (vyrai ir moterys). Tautiniu atžvilgiu mišrių šeimų 15. Mišrių šeimų vaikų 20. Einančių mokslus 65, neskaitant besimokančiųjų įvairiose itališkose mokyklose mišrių šeimų vaikų. 75 lietuviai gyvena Romoje, kurių 42 kunigai, vienuoliai bei klierikai. Čia veikia Lietuvių šv. Kazimiero Kolegija, įgalinanti lietuviškoje aplinkoje pasiruošti kunigais atsikuriančiai Lietuvai ar pagilinti studijas jau seniau įsišventusiems kunigams. Tai vienintelė šiuo metu laisvame pasaulyje įstaiga, kurios auklėtiniai yra įrašomi į Lietuvos vyskupijas. Praėjusiais mokslo metais Kolegijoje gyveno ar apie ją telkėsi studijų tikslu 17 kunigų ir 4 klierikai.

Antroji didesnė lietuvių grupė yra šiaurės Italijoje, Castelnuovo Don Bosco, prieš dvejus metus čia įsteigtoje Tėvų Saleziečių lietuviškoje mokslo įstaigoje. Iš viso čia yra 49 lietuviai, kurių 42 mokiniai.

Geriausiu atveju Italijos Lietuvių Bendruomenė galėtų turėti 120 pilnateisių narių. Italijos lietuvių šalpa rūpinasi BALF-o įgaliotinis Italijai kun. dr. J. Vaišnora MIC.

* **Jau devinti metai** Vatikane veikia lietuviška radijo valandėlė. Nuo vienos transliacijos į dvi savaites šiuo metu ji padažnėjo iki penkių kartų į savaitę po 15 minučių. Be to, Vatikano Radijo siųstuvas kasmet specialiomis pusės valandos programomis paminėdavo Nepriklausomybės šventę ir Lietuvos Globėją šv. Kazimierą. Jau yra pažadėta ir artimiausiu laiku bus turima kasdieninė 15 min. transliacija su mėnesiniu pamokslu lietuvių kalba iš šv. Petro Bazilikos. Šią valandėlę veda kun. dr. V. Kazlauskas. Ketvirti metai taip pat ir Romos Radijas skiria kasdien 20 min. lietuviškai valandėlei, kurią nuo pat pradžios veda dr. J. Gailius.

JUNGT. AMER. VALST.

MIRĖ ATS. GEN. VL. NAGIUS

Willoughby miestelyje mirė sulaukęs 74 metų amžiaus ats. gen. Vladas Nagius-Nagevičius, Lietuvos karinės sanitarijos organizatorius ir jos ilgametis viršininkas, karo invalidų globėjas ir Karo Muziejaus Kaune šefas. Palaidotas Clevelando kapinėse. Prie kapo kalbas pasakė Clevelando LB apylinkės pirm. St. Barzdukas, buv. krašto apsaugos min. ats. pulk. Žukas, prof. K. Oželis ir visa eilė kitų. Laidotuvėse taip pat dalyvavo čiurlionio ansamblis. Laidotuvėmis rūpinosi Clevelando lietuvių bendruomenė ir atsargos karių sąjunga „Ramovė". Clevelande palaidotas ir pirmasis Lietuvos prezidentas A. Smetona. Ats. gen. Nagius iki pat mirties sielojosi Lietuvos išlaisvinimo reikalais ir rūpinosi karinės sanitarijos personalo suorganizavimu, kad pirma proga galėtų vėl grįžti Lietuvon ir, kaip jos atstatymo. Ir jis pats visą laiką tikėjosi galėsiąs netrukus grįžti išlaisvinton tėvynėn. Jo mirtį ir nuopelnus savajam kraštui plačiai atžymėjo Amerikos lietuvių spauda.

* **Artėjant rinkimams**, tarp JAV respublikonų ir demokratų prasidėjo varžybos, jieškančios didesnio rinkėjų pasitikėjimo. Ta proga daugiau dėmesio kreipiama ir į tremtinius bei pavergtuosius. Lietuvių reikalams ginti per demokratų būrelius naujakurių, sukviestų arch. A. Varno, pasiryžo laužti ledus ir organizuoti į demokratų partijos eiles. Sakoma, kad jau didelė lietuvių dalis yra JAV piliečiai ir turi pareigą įsijungti į politinį gyvenimą, kad, atėjus laikui, būtų naudingi savo kraštui.

* **Buv. Vilniaus universiteto** dėstytojas ekonomistas J. Pažemeckas parašė laišką JAV ambasadoriui prie Jungt. Tautų Cabot Lodge, išvardydamas visus Lietuvos ministerius, kurie yra ištremti į Sibirą ar sunaikinti sovietų kalėjimuose. Laiškas buvo parašytas ryšium su bolševikų atstovo Karapkino pareiškimu Jungt. Tautose, jog, girdi, kas tai per kraštas toji Amerika, jei joje buvę ministeriai turi dirbti skalbyklose ar fabrikuose. Į tai Lodge rusui atsakė, kad JAV-bėse kiekvienas dirba tai, ką jis nori, kiekvienas darbas yra garbingas ir kuo geriausiai apmokamas. Ambasadorius Lodge padėkojo Pažemeckui už prisiųstą informaciją apie Lietuvos ministerius, kurie, deja, negalėję „pasinaudoti galimybe dirbti Chicagos skalbyklose ar įmonėse, bet buvo prievarta išgabenti į bolševikų priverčiamas darbo stovyklas ir ten sunaikinti".

KANADA

ARK IR TESĖK...

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Pirmininko laiškas Pranui Alšėnui, jo dvidešimtpenkerių metų spaudos darbo sukakties proga:

Mielas Broli,

Nemėgstu jokių sukakčių švęsti, kurios tik amžiaus nueitais metais tenkinasi. Tai ne nuopelnas. Darbo sukaktis — kitas reikalas. Ir nauda ir pasididžiavimas, ir žmogaus vertės atžymėjimas. Pats kaip tik tokią sukaktį šventi. 25 metų plunksnos darbo, kietos šlynos arimo ir purenimo. Prakaitą liejai, ne visada žadamą ir laukiamą derlių kirtai, pikti varnai dažnai pasėtam grūdui nei išdygt nedavė. Bet pats, nenusimindamas ir nukreipęs žvilgsnį į ateities tolius žengei paskui savo kuinelį žagružę belaikydamas vis pirmyn ir pirmyn. Tavo darbo vaisius — pilni aruodai mielai tėviškėlei. Šlyna dar daugiau įdžiūvo. žagružei ir artojui dar daugiau darbo ir mažiau vilties. Ark ir tesėk. Darbas sunkesnis, bet vertingesnis bei reikalingesnis.

Už atliktus darbus dėkoju aš Lietuvos vardu. Už atliksimus palieku padėkoti pačiai laisvajai Lietuvėlei. Tik greičiau sulauk tos laimės. Tepadeda Dievas.

Jūsų

M. Krupavičius.

1954. IX. 20.
Pfullingen bei Reutlingen,
Vokietija.

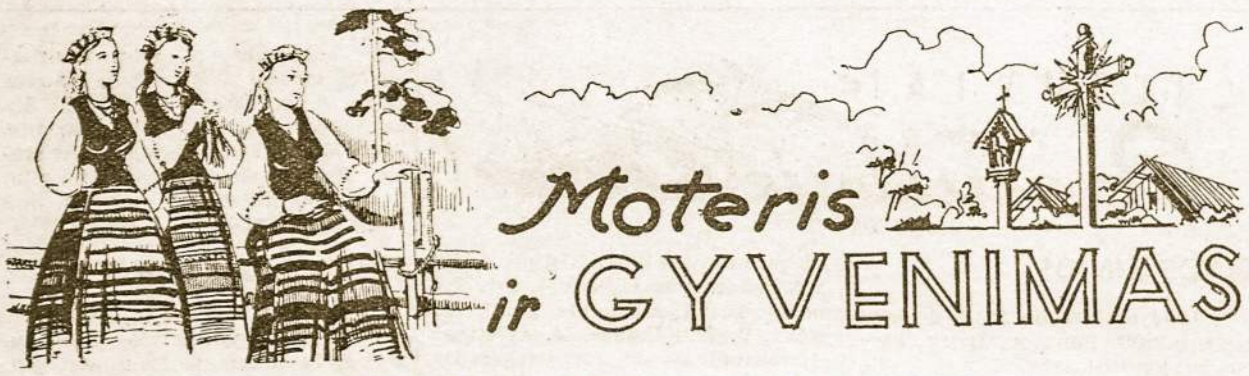

Skyrių veda ONA KAIRELIENĖ, Helguera 2740, Avellaneda.

DR. J. MIKELIONIS

MOTERIS IR VIRTUVĖ

Sakoma, kad vyrai valdo pasaulį, o moterys — vyrus; kitaip tariant, moterys valdo pasaulį. Ar tai yra tiesa ar ne, — skaitytojas tesprendžia iš savo patyrimo. Bet kad moterys valdo virtuvę, — tuo jau tikrai niekas neabejoja. Svarbu yra tik protingas virtuvės valdymas, — pats svarbiausias visos žmonijos sveikatos šaltinis.

Didelėj orientalinio pasaulio daly virėjai yra vyrai. Ir kas gali užginčyti kiniečių vyrų kulinarinius sugebėjimus, pagarsėjusius visame pasauly. Beveik visame vakarų pasauly kasdieniniame gyvenime virtuvėje dominuoja moteris, todėl jai ir yra skiriama ši tema.

Nesigilindamas į pačią kulinarijos istoriją, kuri prasidėjo dar su urviniu žmogumi, duosiu tik grubią apžvalgą apie moderniškosios kulinarijos gerąsias ir bolgąsias puses.

Kaip niekur pasaulyje lygybės nėra, taip ir čia jos nerasime: viena žmonių dalis yra persivalgiusi, kita — vis badauja. Kurie iš jų yra laimingesni, sunku pasakyti, bet viena yra aišku, kad didesnė dalis žmonių gyvena tam, kad valgytų, o ne valgo tam, kad gyventų.

Maitinimasis nėra nei pareiga, nei malonumas, jis yra sąlyga, einanti kaip įgimtas instinktas gyventi ir išsilaikyti ne vien žmogui, bet ir visai gyvajai gamtai. Maistu papildoma energija, vykdoma šilimos apykaita, pasenusios organizmo celės papildomos naujomis ir taip, iki visas organizmas susidėvi ir užleidžia vietą naujoms kartoms. Maisto pagelba viena regeneracijos celė, susidūrusi su priešingos lyties regeneracijos cele, išauga mums dar nežinomoms jėgoms veikiant į didžiulį celių konglomeratą, kuris formuojasi į organizmą, turintį vienokį ar ar kitokį pavidalą bei charakterį. Maisto pagelba susiformuoja kaulai, nervai, smegenys ir išbujoja visas kūnas. Dėlto maitinimasis yra nepaprastai svarbus dalykas, daug svarbesnis, negu mes galvojame.

Vienokios ar kitokios maisto paruošimo klaidos neabejotinai didelės, kartais net visai neatitaisomos reikšmės kūdikio bei jaunuolio vystymuisi, o taip pat ir suaugusio žmogaus sveikatai. Maisto kokybei, o ypač jo paruošimui iki šiol net ir mokslas per mažai reikšmės duoda, dažnai palikdamas šį klausimą visai nuošaliai, arba nagrinėdamas jį vien iš abstrakčiosios pusės. Iki dabartinių taip moderniškų laikų, vargšė moteris yra paliekama pati viena klaidžioti virtuvėje, mokslui mažai arba beveik nieko jai nepadedant. Todėl ir progresas virtuvėje vystėsi tikrai „skaniąja" kryptimi: pagaminti maistą kuo skanesnį, kad valgantieji būtų patenkinti, užmirštant jo sveikatingumą; kad ne liežuvis, bet žmogaus sveikata būtų labiau patenkinta. Skonį gerindamas moderniškas žmogus yra per toli nuėjęs, taip kad jo skonis pradeda išsigimti sveikatai negatyvia prasme.

Jeigu maitinimosi klausimas būtų tinkamai sutvarkytas ir išspręstas, žmonija galėtų atsikratyti nuo daugelio dabartinių ligų, o kitas labai sumažinti. Kaip sutvarkyti? Šičia ir yra pagrindinis reikalas, kurio negalime nei vienu žodžiu nei keliais sakiniais išaiškinti, bet jis yra didelių, gilių studijų dalykas. Šiuo klausimu dar daug kraštutinių teorijų ir net prieštaravimų. Iš to aiškėja, kad mums trūksta daug žinių, kurias gal tik ateitis išaiškins.

Dar ne taip seniai buvo surasti pirmieji keli vitaminai (A, B, C ir D), visai net neprileidžiant, kad jų yra ir daugiau. Šiandien jau pradeda raidžių stokoti įvardinti visiems surastiems vitaminams. O kiek jų yra dar visai nežinomų, neužtiktų. Jų išaiškinimui niekados nebus galo; metai iš metų jų skaičius vis didėja, o jų reikšmė anaiptol nėra mažesnė, kaip jau žinomų ir ištirtų vitaminų. Pagaliau, vitaminai toli gražu dar nėra viskas mūsų maitinime. Kiek daug dar kitokių nežinomų faktorių mes turime šviežiam ir žaliam maiste, tuo tarpu dar niekas negali pasakyti.

Prieš vitaminų išaiškinimą buvo manoma, kad svarbiausios maisto medžiagų dalys yra baltimai, angliavandeniai ir riebalai. Tai tiesa. Taip pat yra tiesa, kad patys vitaminai nėra jokia maitinamoji medžiaga, bet dalis, kaip enzimai ir fermentai, reikalinga organizmui. Bet jų organizmas suserga įvairiom ligom, kartais labai sunkiom, ir jų negydant — mirštančiom. Be visų šių kasdieniškų medžiagų organizmui dar yra reigalingi mineralai, vanduo ir daug kitų jau žinomų dalykų ir dar daugiau nežinomų, bet randamų žaliam maiste.

Mūsų kūnas yra sudarytas iš tų pačių medžiagų kaip ir mūsų žemė, todėl mes ir vadinamės jos vaikai. Jeigu daugelio reikalingų dalių kūnui mes negalime sunaudoti paimdami jas tiesiog iš žemės arba oro, tai mes gauname jas tarpininkaujant augalams arba senesnės rūšies gyviams, kurie sugeba šias medžiagas pasisavinti iš žemės, oro arba vandens, padedant saulės energijai. Net ir įvairiarūšės bakterijos yra mūsų kūnui reikalingos — jos atlieka joms paskirtą naudingą mūsų organizmui darbą, ypatingai maisto virškinime ir fermentacijoje.

Stokojant vienokių ar kitokių maisto medžiagų, mūsų kūnas neišsiyvsto, darosi liguistas arba visai suserga. Taip pat ir žmonių ūgis priklauso ne vien nuo rasės ar paveldėjimo, bet didele dalimi ir nuo gaunamų maisto medžiagų. Stokojant pvz. maiste jodo, organizmas neišsivysto; ūgis pasilieka nepaprastai žemas, išvaizda senesnė negu tikrasis amžius, protas atsilikęs. Stokojant kitų medžiagų, suserga kaulai, nervai, oda, iškrenta plaukai, žmogus gali apkursti ir apakti.

Štai kaip toli einančios negatyvios pasekos gali susidaryti mūsų organizme netinkamai ir neišmintingai maitinantis. Lygiai taip pat neišmintinga yra perkrauti organizmą stipriom ir dar nuolat „paskanintom" maisto medžiagom. Tai duoda pradžią kepenų ligoms, aukštam kraujo spaudimui, cukrinei ligai, širdies ligoms ir visom aptukimo pasėkoms.

Neperseniai Š. Amerikos mokslininkų tarpe kilo mintis visas reikalingas organizmui medžiagas duoti stačiai į kraują, visai aplenkiant naturalų žmogaus virškinamąjį traktą. Apsirikta. Kas šiandien yra žinoma, tik šiek tiek paaiškės rytoj, bet niekad nepaaiškės galutinai, nes išaiškinus vieną problemą jų atsiras kas kart vis daugiau ir vis naujesnių. Todėl kiekvienas išmintingas žmogus visada mielai pasinaudos tuo, kas jau yra tvirtai žinoma ir tikra, o kur dar nėra tvirtai žinoma, jis jieškos savo ir kitų patyrime, pasinaudodamas labai dažnai jau pačios gamtos pasiūlytu keliu. Šiuo keliu eidamas, jis niekuomet neapsiriks. Lygiai taip pat ir komplikuotoj mūsų maitinimosi problemoje.

Iš šitos labai apibendrintos maitinimosi apžvalgos išvada jau beveik pati savaime siūlosi: maistas turi būti naturalus, šviežias ir įvairus t. y. ne vienalytis.

Paaiškinsiu atskirai. Kas tai yra **naturalus maistas?** Šių laikų moderniškas pasaulis nukrypsta nuo naturalumo ne vien tik maitinimosi problemoj, bet ir visur kitur dirbtinumas įgauna viršų. Šitas dirbtinumas dažnai turi neigiamos pasekmės. Vietoje naturalaus ir apgalvotai paruošto valgio, didesnė produktų dalis dabar yra konservuojama, verdama ir kepama ištisomis valandomis. Žinoma, daugeliu atvejų šitas yra neišvengiama, ypač, kada reikia konservuoit maistą ilgesniam laikui, paruošti jį didesniam žmonių skaičiui, arba kada pasitaiko maisto rūšis, kuri nesiduoda kitaip paruošiama. Tačiau mes randame konservuose šiandieną ir tokius maisto produktus, kaip vaisiai, daržovės, pienas, riešutai ir visa eilė kitų, jau pačios gamtos siūlyte siūlomų šviežumų. Juos mes norime pakeisti dirbtinais vitaminais tablečių, lašų, skysčių ar injekcijų pavidaluose ir tuo būdu galvojam „apstatyti"' gamtos įstatymus. Ne. Naturalus maistas, didesnis ar mažesnis jo kiekis yra reikalingas ir būtinas. Net ir stipriausiai maitinami uždaryti gyvuliai džiūsta ir neretai žūsta, neduodant jiems jokių žalumynų arba kitokio žalio maisto. Tad juo labiau žalumynai ir bendrai žali, naturalūs maisto produktai yra reikalingi žmogui turinčiam tokią opią ir aukštai išvystytą kūno sudėtį. Prie tokių naturalių maisto produktų reikia priskaityti visų rūšių valgomieji vaisiai, daržovės žalių lapų pavidale, šakniavaisiai, riešutai, medus, pienas, kiaušiniai, uogos, agurkai, pamidorai net žirniai — viskas žaliam naturaliam (ne virtam) pavidale. Gal kai kam atrodytų tai per „originalu" ir keista, bet yra tikra, kad kuo daugiau vartojant tokių naturalių produktų ir kuo mažiau virtų, konservuotų, keptų ir pan. — žmonijoj sumažėtų daugelis moderniškų ligų taip sunkiai išaiškinamų ir išgydomų net ir dabar.

Kai kurie vokiečių gydytojai nuėjo dar toliau, siūlydami prie kai kurių susirgimų valgyti viską žalią ir nieko virto nei kitaip konservuoto. Šičia jau kraštutinumas, kuriam pritarti taip pat negalima. Priešingai, virti net ir pieną bei kiaušinius, ypač pieną, kuris čia Argentinoje, kaip šiltam, beveik pusiau tropiniam krašte, nevirtas atneštų daug sunkiai pagydomų ligų. Taip pat valgant visų rūšių žalumynus, prieš vartojimą patariama labai kruopščiai nuplauti ir kartais net karštu, beveik verdančiu vandeniu apšutinti.

Maisto šviežumas. Nereikia daug įrodinėti, kad šviežias maistas yra nepalyginamai vertingesnis už pasenusį. Pasitaiko kartais ir išimčių, bet jų yra mažai. Pasenęs maistas išdžiūsta, praranda daug savo sulčių, vitaminų ir tikrąjį savo skonį ir pavidalą, pradėdamas pūti. Tas liečia ypatingai baltiminį ir riebalinį maistą, kuris bepūdamas susiskaldo ir besiskaldydamas pagamina daug kenksmingų žmogaus sveikatai dalykų. Kiekvienas iš mūsų žino, kaip kenksminga yra sena žuvis, sviestas, kiaušiniai ir kt.

(Bus daugiau).

Lidija Petravičienė skaito „Arą" V. Krėvės minėjime.

ELZĖ DIMINSKIENĖ

AR JŪSŲ ŽMONA JUS APVYLĖ

Neseniai viename dienraštyje radau šia tema parašytą straipsnį. Mintys pareikštos vyro, išgyvenusio jau geroką metų skaičių su savo žmona, yra tikrai įdomios. Trumpą jų santrauką norėčiau čia pateikti.

„Argi mano žmona yra ta pati moteris, kurią aš prieš keliolika metų vedžiau. Bet juk aš vedžiau jauną grakščią mergaitę, dabar gi ji, kaip žmona ir motina, yra man abejinga, rūpinasi savo šeima, savo darbu. Kaip malonu prisiminti tą jaunuolę, tačiau vargu ar būtų įstengusi su manimi išgyventi ilgą metų eilę, tačiau ta moteris, kuri yra mano žmona, manęs neapleis, nors mūsų gyvenimo sąlygos ir ypatingai būtų sunkios. Mano mergelė gyveno svajonėmis. Aš buvau jai vyro idealas ir ji beabejo nebūtų pakentusi jokios kritikos, kuri mano klaidas iškeltų aikštėn, gi mano žmona jau nebejauna, ji manęs jau nebeidealizuoja, nes žino, kad esu toks kaip ir kiti vyrai ir jei kaimynė jai primena mano ydas, ji sako: Aišku, kad mano vyras turi pakankamai klaidų, bet aš jį vistiek myliu. Mano žmona nieko neuždirba, nors ir daug darbo turi namų ruošoj ir vaikų auklėjime, ji taupiai nešioja kojines nuolat jas adydama, už savo sutaupytus pinigus ji nuperka vaikams šiltų baltinių žiemai. Ji jau nebeskambina man įstaigon tris kartus į dieną, kaip tai būdavo pirmaisiais metais po vestuvių, nes žino, kad tai man trugdo. ....

Mergaitė, kurią aš vedžiau buvo pilna jaunatviško džiaugsmo. Kartais kai jau buvome susižiedavę išleisdavom daugiau pinigų, negu jų uždirbdavom. Mano žmona pati siuva ir beskalbdama baltinius kruvinai prasitrina savo rankas. Ji dažnai liūdna ir pavargusi, bet užtenka vieno mano malonaus žodžio ir vėl yra kantri ir rami.

Kokia laimė, kad ta mergelė taip pasikeitė. Juk aš jai nedaviau to, ką prieš vestuves buvau žadėjęs, tačiau mano žmona yra patenkinta mūsų kukliu gyvenimu ir mane myli. Tiesa, ji jau nebe ta jaunuolė, jos grožis jau nebe tas, bet ir aš ir tuos metus nepajaunėjau..."

Kaip kiekvienas metų laikas, taip ir žmogaus gyvenimo laikotarpiai turi savo grožio. Kiek džiaugsmo jaunystėje. Koks svajonių veržimasis. Širdis rodos nebetilps krūtinėje, o jausmai širdyje. Jauna šeima dėka jaunatviškos meilės lengvai nugali pasitaikiusius sunkumus. Kiek laimės teikia pirmasis kūdikis, kiek džiaugsmo pirmasis jo dantukas, pirmieji jo žingsniai ir sakiniai. Ir štai nė nepasijunti, kaip gyvenimas jau įpusėjęs, vis kartu bedirbant, kartu besidžiaugiant, kartu besirūpinant šeimos reikalais. Mūsų tautos gyvenimo pavasaryje ištikusi josios nelaimė skaudžiai palietė ir šeimas. Nebuvo laiko gilintis į viens kito jausmus, nes reikėjo dėl gyvybės drebėti. Tie, kurie anksti emigravo, retas rado lengvas gyvenimo sąlygas. Retą porą į bažnyčią lydėjo gausus pamergių būrys, retos vestuvės buvo senu lietuvišku papročiu, keletą dienų švenčiamos. Dažnai jau pirmąją po vestuvių dieną abiem teko įsijungti į sunkų bendrą darbą ir patiems su dideliu pasiaukojimu dėti savo šeimai pamatus. Bendromis jėgomis daug pasiekta. Štai, galime pasidžiaugti ir pasididžiuoti beveik be išimties materialiai gerai susitvarkiusiomis mūsų senosios emigracijos šeimomis ir visu uolumu besikuriančiomis jau vėliau atvykusiomis šeimomis.

Gyvenimas iš abiejų, tiek vyro, tiek moters pareikalavo labai daug darbo ir didelio pasiaukojimo. Tad ar būtų teisinga, kad vyras reikalautų iš žmonos, kad ji būtų „tokia kaip anksčiau". O jis ar nepasikeitė. Žvalus jaunuolio žvilgsnis pasikeitė į rimtą, subrendusio žmogaus žvilgsnį, skambus mergaitės juokas virto geru, maloniu motinos šypsniu. Jų jausmai jau nebesiveržia iš krūtinės, jie pavirto į didelį ir gilų draugiškumą, o kiekvienas vaikas ras tėvų širdyje pakankamai meilės. Jie jau nebekalba viens kitam apie amžiną meilę, bet ją jaučia visoj savo aplinkoj, šeimos židinio ugnis šildo visą šeimą. Svajonėms laiko beveik jau nebeliko, gyvenimo realybė jas išblaško. Vaikai auga reikia padėti jų charakteriams susiformuoti, rūpintis jų gyvenimo pasiruošimu. Štai vaikas jau visa galva praaugęs, tėvai džiaugiasi vaikų pasiektais darbo vaisiais — sūnus ar duktė užbaigė mokslą, įsigijo profesiją ir tt.

Taip ir neša gyvenimo srovė vis tolyn ir tolyn... Ateis laikas, jei Dievas leis, pasisodinęs ant kelių seksi vaikaičiui pasakėlę. Gera būtų, jei galima būt sekti gimtajame krašte, o jei to dar nebus lemta sulaukti, ir pakaktų ir tos laimės, kad svetimame krašte užaugęs tavo vaikas suprastų ir pamiltų mūsų žmones, mūsų Tėvynę, Josios pasakas ir dainas. Štai mūsų gyvenimo rudens grožis. Jo reikia ieškoti, mokėti rasti ir suprasti. Tada išgyventi metai nebeteiks jau nusivylimo ir tavo žila galva primins Lietuvos sode žydinčią obelę, kurios šaknys per metų metus giliai įaugusios žemėn, o viršūnė pilna baltų žiedų...

ŠEIMININKIŲ KAMPELIS

Kepenų paštetas.

½ klg. lašinių (šviežių arba rūkytų),

¾ klg. kepenų,

daržovių ir prieskonių.

Užkaisti lašinius su įvairiomis daržovėmis (kopūstų nedėti) ir pakankamai vandens kaip sriubai. Lašiniams gerokai pavirus įdėti kepenis ir virti tol, kol viskas bus gerai išvirę. Išimti kepenis, nulupti odeles ir išpiaustyti gysleles. Lašinius ir kepenis gerai bent du kartu permalti ir įdėti truputį meirūnų, muškato ir druskos, kas mėgsta galima įtarkuoti česnako ir svogūno gabaliuką. Visą masę gerai mediniu šaukštu išmaišyti, pridėti 2—3 samčius sriubos, kurioj buvo virta ir trinti kol masė pasidaro lygi. Sudėti į lėkštę ir laikyti šaltai. Valgyti užtepus ant duonos arba daryti sumuštinius (sandvičius).

SLYVŲ PYRAGAS

100 gr. sviesto
200 gr. cukraus
300 gr. miltų
4 kiaušiniai
2 šaukšteliai kepimo miltelių
tarkuota citrinos žievė
truputis pieno
slyvų (duraznų ar damaskų).

Sviestą trinti su cukrum ir kiaušinių tryniais. Pridėti miltus maišytus su kepimo milteliais, tarkuota citrinos žievute, pieną ir paskiausiai suplaktus kiaušinių baltymus. Sudėti masę į blėką ir apdėti pusiau perpiautais vaisiais, prieš tai išėmus kauliukus. Palaikius krosnyje apie 20 min. (kol pradės geltonuoti), apiberti stambiu cukrumi ir baigti kepti. Išėmus iš krosnies leisti blėkoje atšalti ir vėliau piaustyti nedideliais gabaliukais.

GRAŽUOLĖS POLICIJOS TARNYBOJ

Scotland Yard (anglų policija) parinko gražuolių būrį iš šešių mergaičių detektyvių padėti kovoti su nusikaltimais Londono vakarinėje dalyje.

Tos parinktos savanorės galės pačios išsirinkti sau drabužius. Vyrams detektyvams jas lydint, jos bus panaudotos stebėjimo tikslams kovojant su prostitucija, narkotikų pardavinėjimu ir kitais nusikaltimais. Beveik visos jos yra 20 metų amžiaus.

SEKMADIENIO RIMČIAI

DIDELIŲ PERGALIŲ MALDA

Ne visuomet žmogus supranta didžiuosius pasaulio įvykius. Ypač sunku juos suprasti, kai tie įvykiai pakrypsta visai nelaukta linkme. Tačiau tikinčiam tai yra lengviau suprantama, nes jis žino, kad kiekviename įvykyje yra Dievo valios ir Jo planų pasireiškimas. Žmogus veikia laisvai, niekeno neverčiamas, bet jis tuo pačiu metu vykdo tą planą, kuris yra Aukščiausiojo pramatytas. Pats žmogus nusideda, jis pats save ir nusibaudžia, nes teisingumas reikalauja išlyginimo.

Kai 1571 m. krikščionys kovojo prieš turkus, gresiančius krikščioniškai Europos civilizacijai ir kultūrai, gal niekas netikėjo, kad turkai pralaimės. Jie pralaimėjo. Jų staigus pralaimėjimas buvo nuostabus daugeliui pačių vadų, nes jie nežinojo, kad tuo metu su ašaromis akyse ir visu pasitikėjimu popiežius Šv. Pijus V meldėsi, kalbėdamas rožančių. Didelė pergalė buvo laimėta ir 1716 m. prieš tuos pačius turkus, bet taip pat gal mažai kas žinojo, kad rožančius jau buvo viso katalikiško pasaulio malda, padėjusi tą pergalę iškovoti. Dėlto popiežių patvarkymais ši malda tapo visuotine Bažnyčioje, ypač kalbama spalio mėnesį. Prie šios maldos susijungia viso pasaulio tikintieji, prašydami vis naujų laimėjimų prieš tuos, kurie graso krikščionybei. Ypač rožančius karštai kalbamas šiuo sunkių kančių ir persekiojimų metu, nes daugiau tikima maldos galybe negu visų politikų ir diplomatų kalbomis.

Melstis gali kiekvienas, bet melstis gerai ir maldą suprasti gali tik tas, kuris į jos galią tiki, tik tas, kuris žino, kad aukščiau žmogiškos valios ir jėgos yra kurianti ir tvarkanti Valia — Dievo valia. Rožančių kalbėti gali taip pat kiekvienas, bet jį suprasti reikia būti giliai tikinčiu, nes jame sudėtos pagrindinės Jėzaus Kristaus ir Jo Motinos gyvenimo paslaptys bei svarbiausios maldos. Jos, kartojamos daugelį kartų, kai kam pasidaro net nuobodžios. Bet tos maldos pasidaro giliausios prasmės maldos, kai apie jas mąstoma, kai jas stengiamasi įgyvendinti ir kai siekiama laimėti. Malda yra kaip meilės žodžiai — juo daugiau kartojami, juo labiau jungia vieną su kitu. Bet jungia tik tada, kai žodžiai kartojami prasmingai, apgalvotai ir iš širdies. Neatsibosta vaikui ko nors prašyti savo motinos, o motinai niekada neįgrįsta jos vaiko žodžiai, nes jie eina iš širdies į širdį. Ir rožančiaus malda darosi nenuobodi, prasminga ir gili, kai ji eina ne tik iš lūpų į ausį, bet ir iš širdies, kai žodžius kartoja, prašymus pateikia ir pagarbinimais nusilenkia geras vaikas savo geriausiam Tėvui ir geriausiai Motinai. Tokia malda neša pergalę kovoje, suteikia jėgų skaūsme, duoda kantrybės persekiojimuose ir kelia dvasią nusilpime.

Nepažįsta maldos, juo labiau rožančiaus, tie, kurie niekada nesimeldžia, kurie savo gyvenimą skaičiuoja tik dienomis ar metais. Pažinti maldą reikia daugiau negu pažinti bet kokį mokslą, tai yra reikia pažinti paties žmogaus dvasios galias ir jo santykį su Aukščiausiuoju. O tai tegali tik žmogus, kuris tikėjimu atsiremia į aukštesnes vertybes, į dvasines sritis. Kas nori įsitikinti malda ir jos galia, tas turi pirmiau pats melstis. Kas nori suprasti rožančių, tas turi pirmiau pats jį dažnai kalbėti, bet kalbėti kaip pilnas žmogus, tai yra mąstydamas. Jei jo prašymai laikinai ar visiškai nebus išklausyti, tai toks galės suprasti ir tai, kad ne žmogaus valioje pakreipti amžinuosius planus, nes jis mato tik tai savo siaurą gyvenimo ir aplinkos ratą, o Dievas tvarko viską visuotinių planų sarangoje.

Šis mėnuo skirtas rožančiaus maldai. Reiktų, kad mes ne tik šia malda stiprintumėm savo jėgas, bet taip pat, kad išmoktumėm jo prasmę suprasti, jį kalbėti tokia mintimi, kokiai jis Bažnyčios yra skirtas.

A. S.

EUROPIEČIO TIPAS

Žmogus yra veikiamas aplinkos. Daug yra faktorių kurie nulemia žmogaus charakterį, tačiau visos tos priežastys pilnai nepakeičia žmogaus prigimties. Paskutiniais laikais buvo pagilintos ir rasinės problemos, ypač vokiečių rasiologų Clauss, Von Eichstedt, Klineberg, Hardy ir kitų. Jie labai išryškino rasinius skirtumus. Čia paliesime europiečio tipą, aprašydami jo charakteringus bruožus. Savo išorėje europietis yra skirtingas nuo juodosios ir nuo geltonosios ras;s. Tuo tarpu kai negras yra kaip vaikutis ėsiliejęs į dabartį ir geltonodis kaip senis į praeitį, europietis arba baltosios rasės žmogus yra suaugusio žmogaus tipas, žiūrįs į ateitį ir planuojąs konstruktyvinius veiksmus. Jis žiūri ne tik kad pagerintų savo gyvenimo sąlygas, bet taip pat ir ateinančiosms kartoms. Jo mąstymą galime išreikšti žodžiais: „nedaryti pažangos, reiškia eiti atgal."

Bendrai imant, baltosios rasės žmogus turi pajėgesnį protą negu juodosios ar geltonosios rasės žmogus. Filosofinės sistemos, etinės ir religinės sąvokos yra europiečio protinis padaras. Nei juodoji rasė, nei geltonoji tiek nedavė genijų, kaip baltoji rasė.

Imkime šiaurinę europiečio rasę. Bendrom linijom vaizduojant, šiaurinis žmogus yra apdovanotas aštriu, bet nelabai intuityviniu ir negreitu protu. Tai visiška priešingybė vidužemio rasei. Fantazija silpna. Linkęs į refleksiją ir objektyvinius sprendimus. Tai pastovus, metodiškas tipas. Bet kokį dalyką nagrinėdamas eina prie jo esmės, išvengdamas paviršutiniško sprendimo. Turi stiprų ir pastovų charakterį, ir moka save kontroliuoti stipria ir atkaklia valia. Dabartis jam daro mažai įtakos.

Šiaurinis žomgus turi nepaprastai didelį savos asmenybės, pareigos, garbės ir atsakingumo pajautimą: veiklus, produktyvus, pilnas iniciatyvos dvasios ir labai apdovanotas organizaciniais gabumais. Galima sakyti, kad šiauriniai žmonės yra iddeli individualistai, todėl dažnai linksta į uždarą gyvenimą. Ta rasė apima skandinavus, dalį Vokietijos ir Angliją.

A. K.

Jaunystė ir pavasaris — gražiausi metų ir gyvenimo laikotarpiai.

LAKIOJANČIŲ LĖKŠČIŲ PASLAPTIS

Neatveriant karinių paslapčių, galima tvirtinti, kad lakiojančios lėkštės yra tikras dalykas. Jų yra įvairiausių formų ir įvairiausių matavimų: didelių ir mažų. Vienos jų turi tik 50 cm., o kitos siekia net 76 metrus diametro. Beveik visos yra apskritimo formos, tačiau nestinga ir kitokių pavidalų. Vienos panašios į paprastas lėkštes, kitos pačiam vidury turi iškilimą, taip kad atrodo lyg pyragaitis. Tokia pyragaičio formos lėkštė buvo nufotografuota New Jersey valstybėje, Amerikoje. Vienas iš jų galima valdyti oro bangomis, o kitas ne. Nė viena jų nešviečia, neskamba: ore gali pasilikti tik labai trumpą laiką. Tuo tarpu jos gali keliauti bet kokia kryptimi ir tai su didesniu ar mažesniu greičiu pagal pilotą, kuris ją valdo radijo bangomis. Gali pasiekti beveik žaibo greitį.

Nėra obejonės, kad apie 90 procentų, kurie sakosi matę skrajojančias lėkštes, apsirinka. Tai vaizduotės padaras. Iš paskutiniųjų, kurie tikrai matė skrajojančias lėkštes, yra E. J. Smith, JAV oro laivyno kapitonas. Taip pat buvo pastebėta ir Oregon valstybėje. 1949 m. vieną balandžio sekmadienį matėsi New Yorko Mexico valstybėje skrendanti dideliame aukštyje net 30 metrų diametro skrajojanti lėkštė. Kentucky valstybėje policija pastebėjo net 76 metrų lėkštę. Ypatingai tų skrajojančių lėkščių daug matėsi JAV 1947 m. liepos mėn., 1948 m. sausio mėn. ir 1950 m. balandžio mėn. Kiekvieną kartą jos lakiojo vis aukščiau ir aukščiau. Būdavo nuo 300 ik 9000 metrų aukštumo. Kam tos lėkštės vartojamos — karinė paslaptis. Henriko J. Taylor tvirtinimu, bus nuostabi žinia, kai žmonės išgaus tų skrajojančių lėkščių paslaptį.

J. VENCKUS S. J.

GIMIMŲ PLANAVIMAS

8. Šimtmečiais auklėtos karžygių dorybės, kaip pagarba moters nekaltybei visiškai išnyktų. Ar šiaip ar taip kalbėsi, nekalta mergaitė visais laikais turėjo vyrui ypatingą potraukį. Kiekvienas vyras, net ir tas, kuris kartais ir perdaug po purvyną yra pabraidęs, vis tik turi aukštą pagarbą moterei. Kontraceptyvai daug grožio, poezijos, estetikos, gražiausios ir kilniausios meilės, paremtos atydumo ir savitarpinio pasiaukojimo, sumažins, atims, panaikins. Kontraceptyvai atima nuo lytinio gyvenimo kažkokį paslaptingumą. Kada plačiai viešpatavo krikščioniškoji moralė, žmonės turėjo ypatingą akstiną praleisti skaisčią jaunystę, išeiti gražius mokslus, užsitikrinti materialines sąlygas, kad galėtų paskui vesti. Graži laiminga moterystė buvo laikoma — ir šiandien gerų katalikų tebėra laikoma — lyg kokiu puikiu atlyginimu už visus nusigalėjimus, mokslus, nemiegotas naktis, sunkius egzaminus. Dabar jam leista parvesti nuo altoriaus kilnią, tiek metų svajotą ir taip atsargiai jieškotą savo gražiąją.

9. Pati gamta rodo, kad lytinis susivaldymas yra geras dalykas. Ji pati aukštesniems gyvuliams (apie žemesniuosius nekalbame, nes jų reprodukcija yra įvairi ir labai komplikuota) paskyrė lytinę abstinenciją tam tikrais metų mėnesiais. Visoje gamtoje matome lytinį nuosaikumą. Jeigu kur matome lytinį perdėjimą, tai jau yra prijaukinimo pasekmė, kada gyvuliai yra iškreipiami iš savo instinktyvių vėžių.

10. Kontraceptyvų vartojimas gerokai pakeis vyro ir moters moralę, ypatingai moters, nes ji daugiau yra verčiama naudoti kontraceptyvus. Pati Margarita Sanger jau pranašauja naują rasę. Vadinamos Madonos tipas pranyks arba dar kitaip vadinamas „Ecce Ancilla Domini" (Štai, Aš Viešpaties Tarnaitė) tipas pasidarys žymiai retesnis.

11. Jau pati gimimų kontrolė skundžiasi, kad jos nenaudoja ar per mažai naudoja tie, kurie labiausiai turėtų ja naudotis — tai visokie žemos rūšies žmonės, kurie, biologiškai ir mediciniškai kalbant, yra menkos vertės. Mažiausiai gimimų kontrole turėtų naudotis aukštesnės rūšies žmonės. Inteligentiški, aukštos kultūros žmonės greičiau susivokia gimimų kontrolės teorijose, lengviau prieina prie gydytojų, prie klinikų, prie vaistinių, greičiau susipažįsta su kontraceptyvų technika ir sėkmingiau bei tiksliau naudoja tas praktikas. Kartais stačiai gaila ir skaudu žiūrėti: tėvai gražūs, sveiki, inteligentiški, Dievo apdovanoti nepaprastais talentais, turi viena berniuką ar mergaitę ar du, — berniuką ir mergaitę, — kurie mokykloje pirmais mokiniais per visas klases eina, bet ne daugiau. Valstybei ir tautai ir pagaliau žmonijai būtų gera, kad tie tėvai kuo daugiausiai vaikų turėtų: būtų tik laimė iš to visiems. Tuo tarpu gal šalia yra tėvai, kurie gamina biologiškai labai menką, bet skaitlingą prieauglį. Tokiu būdu gimimų kontrolė gamina ateičiai labai nelygią visuomenę: gerieji elementai pernelyg nyksta, o menkesnės vertės elementai dauginasi gimimo kontrolės mažiau paliesti.

Gimimų kontrolė yra panaši į karą. Pastebėta, kad moderniški karai daro tautai labai menką atranką. Geriausi tautos elementai žūsta aviacijoje, laivyne ir taip pat žemės kariuomenėje, nes payts inteligentiškiausi berniukai daugiau drąsos, pasišventimo, pasiaukojimo parodo ir mažiausiai savo gyvybės gailisi už tėvynę, už pareigą, už garbę, o tie paprastieji elementai kitaip galvoja: „Geriau būti penkias minutes bailiam, negu visai nukautam". Gimimų kontrolė į tautų gyvenimą labai atsilieps. Jeigu abu tėvai yra sveiki, normalūs, tai pagal paveldėjimų dėsnius galima tikėtis iš jų sveikų, normalių vaikų. Tai yra tikroji atranka. Bet niekas negali pasakyti: „Mudu fiziškai galėtume turėti 20 vaikų, bet turėkime tik du ir pačius geriausius iš tų dvidešimties." Tokio pasirinkimo kaip apelsinuose ar gyvuliuose, nėra, nes niekas nežino, kokius genus turės šio mėnesio kiaušinėlis ir kokius genus, t. y. paveldėjimų faktorius, kito mėnesio subrendęs kiaušinėlis nešioja. Tas pats dalykas yra su spermatozoidais. Gimimų kontrolė nepadeda nieko biologinės atrankos atžvilgiu. Žinoma, Margaritos klinikoje pamačiusi menkos biologinės vertės moterį, gali įkalbinėti, kad neturėtų vaikų, bet ar ta moteris norės tai daryti, tai nuo jos pareis. Be jokios abejonės, gimimų kontrolė yra tautos savižudybė. Pažvelkime į Angliją, Prancūziją ir Olandiją. Tai yra tautos, kurios buvo sukūrusios negirdėtas istorijoje kolonialines imperijas. Tos imperijos šiandien griūva, nes tos tautos išsisėmė, jos labai plačiai naudojo gimimų kontrolės pamokymus. Tuo tarpu Ispanija, kur kontraceptyvai nebuvo ir dabar nėra populiarūs, kolonizavo beveik visą kontinentą — Pietų Ameriką, Filipinus, Meksiką. Šiandien ispaniškai kalba apie 130 milijonų. Kada ji šešioliktame šimtmetyje pradėjo savo kolonizacijos darbą, turėjo tik apie 10—12 milijonų. Ji perkėlė savo kraują, tuo tarpu daug kitų tautų savo kraujo į kolonijas nepylė, bet važiavo valdyti svetimas tautas, versti jas dirbti sau ir iš ten turtus namon parsivežti: deimantus, auksą, medvilnę ir kt. savo gyvenimą baigti tėvynėje. Gimimų kontrolės šalininkai yra tikri savo tautos duobkasiai. Gimimų kontrolė davė žmonėms į rankas, kurių, nors ir labai kada norės, nebeatims. Jau dabar yra tautų, kur valdžios duoda visokias lengvatas ir premijas skaitlingoms šeimoms, norėdamos paskatinti tautos prieauglį, bet nesiseka.

12. Gimimų kontrolė yra pats didžiausias pavojus baltajai rasei. Geltonoji ir juodoji rasės gimimų kontrolės pamokslų, pamokymų ir instrukcijų kol kas nevykdo ir sunku tikėtis, kad greit vykdys, — nei kontraceptyvų industrijos neišvystys, nes lėšų nėra, nei plačios propagandos praves, nei daug klinikų galės įsteigti, nes stokoja mediciniškai uaruošto personalo ir pagaliau patys žmonės dar tebėra pertamsūs, kad išmoktų greit vartoti gimimų kontrolės techniką, pagaliau jų gyvenimo aukštis yra dar toks paprastas, kad jie daug nereikalauja savo pragyvenimui. Visa tai kartu paėmus rodo, kad gimimų kontrolė geltonojoje ir juodojoje rasėje greit neprigis. Pagaliau karai, epidemijos ir gamtos jėgos dar daug jų sunaikino. Taigi baltajai rasei grėsia didelis pavojus. Tiesa, rusai, kurie priklauso prie baltosios rasės, platinasi smarkiai, nežiūrint didelio abortų skaičiaus, bet kadangi jie eina su aziatais, tai pavojus vakarų baltajai rasei, kuri daugiausiai prisidėjo prie civilizacijos išvystymo ir krikščionybės praplatinimo, yra dar didesnis. Biologai mums išskaičiuoja, kad 1975 m. trys ketvirtadaliai visos Europos gyventojų slavai, taigi germaniškos ir lotyniškos tautos bus gerokai išnykusios. Biologinis karas, t. y. gyventojų daugėjimas, visada yra daug sėkmingesnis, negu ginklų karas. Tautos, kurios smarkiai dauginasi, turi ypatingą dinamiką: intelektuališką ir fizišką.

13. Mums šiandien sunku suprasti, kodėl lietuviai palyginti, ne labai gausėjo ir plėtėsi. Pirmiau, prie rusų, šeimos būdavo didelės, bet kadangi ekonomiškos sąlygos ir mediciniška priežiūra buvo primityviškos, tai daug vaikų išmirdavo, net daugiau, kaip penkiasdešimt nuošimčių. Kada Lietuva tapo laisva, sąlygos žymiai pagerėjo, bet žmonės nematė Lietuvoje, suspaustoje tarp dviejų galingų ir ne labai draugiškų valstybių — Vokietijos ir Rusijos — plačių ekonomiškų galimybių ir taip pat neturėjo galvoje emigracijos, tai lietuviškos šeimos nebuvo didelės, ypatingai inteligentų. Nors neatrodo, kad Lietuvoje kontraceptyvų industrija būtų buvusi didelė ir įvairi, bet vis tik, manoma, žmonės vartojo paprastesnes priemones ir pasiekdavo savo tikslą. Atėjo karas. Žinome, kaip priešai naikino visokiais būdais Lietuvos žmones, ypatingai sistemingomis deportacijomis. Tie, kurie pasišalino į Vokietiją ir Austriją, atsidūrė nenormaliose sąlygose ir šeimos negalėjo didėti, daugiausiai manydamos, kad su maža šeima bus lengviau emigruoti. Atvykę į Ameriką ir Kanadą galvoja pirmoj eilėj įsigyti tarnybas, užsidirbti pinigų, išmokėti skolas, nusipirkti namus, automobilius, į mokslus išleisti tą vieną ar antrą vaiką, kurie buvo kaip nors moterystėje atsiradę. Apie kitus jie negalvoja, bent atideda nežinomajai ateičiai. Atsiranda tam tikras šeimų nuošimtis, kuris gal dėl skausmingų pergyvenimų, dėl bado, dėl sunkaus darbo savaime nesusilaukia vaikų, kiti, reikia manyti, vengia jų turėti. Žinoma, meilė Lietuvai ragina žmones turėti gražias, skaitlingas šeimas, kurios kada nors savo prieauglį galėtų grąžinti į Lietuvą. Be abejo, atsiras tokių ideališkų lietuvių, bet ar daug? Kiti pasiduos vietos dvasiai ir taps gimimų kontrolės aukomis. Yra žmonių ir pačių lietuvių tarpe, kurie pesimistiškai žiūri į lietuvių tautos ateitį: labai bijoma, kad ji neišnyktų. Ar gimimų kontrolė prisidės prie jos išnaikinimo, tai pareis nuo pačių lietuvių.

KODĖL ŽMONĖS NAUDOJASI GIMIMŲ KONTROLE?

1. Manoma, kad žmonių dauguma nėra lytiniai pakankamai stiprūs ir patvarūs. Visokios statistinės studijos, padarytos mokyklose ir kariuomenėje, rodo, kad labai mažas nuošimtis tesilaiko tos skaistybės, kurios krikščionybė, ypatingai Katalikų Bažnyčia, reikalauja, kad 99% jos visiškai nesilaiko, o tas vienas nuošimtis, kuris sakosi laikąsis, esąs melagis. Taigi sakoma, kad tas turįs būti labai naivus ir negyvenimiškas, kuris mano, kad žmonės gali gyventi skaisčiai ir tikrai jis savo jėgas tuščiai aukoja, jeigu stengiasi pakelti žmonių moralę.

2. Žmonių dauguma nėra pagaliau nė tokia išmintinga, kad suprastų moterystės gilias paslaptis, dėl kurių sutiktų valdyti savo lytines aistras arba nuo kurių norėtų atsisakyti, kad pasiektų aukštesnių dvasiškų moterystės vertybių. Jeigu jie ir klaidingai daro, tai vis tiek jų nepataisysi, jie nieko geresnio nesupranta, tai palikime juos „bona fide", nes jie bus išganyti aštuntuoju sakramentu, kuris vadinasi „kvailystė", kaip rusų priežodis sako: „Ne kvailiems įstatymai yra duoti" (Nie durakam zakony napisany). Jeigu jie jau išmoko naudotis gimimų kontrole, tai palikime juos ramybėje. Bet kyla klausimas, ar galima taip kalbėti, ar galima turėti tokia žemą nuomonę apie žmogaus morališką pajėgumą ir jo proto šviesą?

(Bus daugiau)

BUENOS AIRES

DUOSNI PAGELBA

Antano Mačiulevičiaus ir Jurgio šeštoko iniciatyva surinkta ligoniui Juozui Šilinskui $ 979, gyvenančiam invalidų kolonijoje, Gral. Rodríguez, Ituzaingo.

* **Mariją ir Juozą Nakučius,** gyv. Perdriel 625, El Palomar, „aplankė gandras" — jie įsūnijo penkių dienų dukterį Beatričę Aliciją, kuri sveikai auga jų namuose. P. J. Nakutis yra žinomas lietuviškos visuomenės veikėjas, dirbęs spaudoje ir organizacijose. Dabar jis baigia statyti gražią mūrinę vilą (chalet) El Paloamr mieste. Naujosios vilos įkurtuvės bus sujungtos su dukters krikštynomis. Be to, p. p. Nakučiai turėjo didelį žemės sklypą Rumipal, Kordobos kalnuose, ir dabar ten padidino lietuvišką koloniją, parduodami mažesniais sklypais tik lietuviams. Sklypus ten nusipirko Antanas ir Uršulė Jurgelevičiai, Marija ir Juozas Mikalčiai, Jurgis Viliamas, Gracielė Bukevičiutė, Rosa Židelytė ir P. Dominas. Tai susidarys tikrai graži lietuviška kolonija tame vasarojimo krašte.

* **Olga Džiugytė ir Petras Mačiuliai** spalio 12 d. savo namuose, Martinez, surengė savo dukters Lilianos gimimo dienos proga gražias vaišes. Vaišėse dalyvavo p. p. Mačiulių giminės ir artimieji, tarp kurių matėsi p. St. Džiugis su šeima, p. B. Galbuogienė su dukra Bruna, p. S. Pocius su šeima, p. K. Nacis su šeima, p. Balkauskienė su šeima, p. Kondratas su sūnums, kun. K. Černiauskas, septynmetės Lilianos mokyklos draugės ir kt.

* **Petras Čerkauskas** jau 26 metai gyvena Argentinoje ir dirba mechaniku Tamet fabrike. Turi gražų dviejų aukštų namą c. Culpina 3473, Bs. Aires. Marijos ir Petro čerkauskų dukrelė Elzė baigusi mokslus dirba kaip tarnautoja „Interbos Discos TK". P. Čerkauskas už gerą darbą savo specialybėje gavo medalį. Rugsėjo 26 d. juos aplankė kun. K. Černiauskas ir p. p. Navikai pasveikinti su laimėjimais.

* **Kun. P. Čemeškos** padėkoje buvo praleista p. Alfonso Butkevičiaus, paaukojusio primicijų proga 200 pesų, pavardė. Šiuo pakartotinai p. p. Butkevičiams reiškiame padėką.

* **Balys ir Uršulė Babarskai** spalio 9 d. atšventė 25 metų vedybinio ir Argentinoje gyvenimo sukaktį. Ponai Babarskai išaugino ir išmokslino dukterį Nelidą, o sūnus Juozas dar tebesimoko Wildėje, kur ši graži šeima turi savo namus.

* **Jurgis Jurėnas,** ilgą laiką išdirbęs Palermo alaus dirbtuvėje, gavo pensiją. Prieš atvykstant į Argentiną, Jurgis Jurėnas apkeliavo daug kraštų: gyveno kurį laiką net J. A. Valstybėse.

* Vienuolijos reikalais buvo atvykęs iš Rosario kun. dr. Pr. Brazys, kun. K. Vengras ir kun. J. Duoba. Sutvarkę reikalus, išvyko atgal į Rosario.

* **Mykolas ir Emilija Stasevičiai** gavo pensiją. M. Stasevičius ilgesnį laiką dirbo „Quilmes" alaus dirbtuvėje, o Emilija Alpargato fabrike. Savo kruopščiu darbu ši šeima pasistatė gražų namą netoli Aušros Vartų lietuvių parapijos, o jų sūnus jau sukūrė gražią šeimą.

* **Natalija ir Antanas Paršeliai** spalio 9 d. atšventė savo sūnaus Ernesto gimtadienį. Ernestas yra įstojęs pas Tėvus Marijonus ir mokosi Buenos Aires kunigų seminarijoje.

* **Betty Sinkevičiūtė** spalio 12 d. priėmė Pirmąją Komuniją. Ta proga jos tėveliai jai suruošė gražias vaišes.

* **Vladas Jazgevičius** atšventė 15 m. sukaktį. Vaišės įvyko jo namuose.

* **Onutė Savickaitė** spalio 9 d. atšventė savo gimtadienį. Kadangi ji priklauso Jaunosioms Birutietėms, todėl ta proga buvo atvykęs pasveikinti Jaunųjų Birutiečių dvasios vadas kun. A. Kleiva ir jos draugės.

* **Olga Stasiukynaitė** rugsėjo 4 d. atšventė 15 metų gimtadienį. Sukaktis buvo atžymėta gražiomis šeimyniškomis vaišėmis. Olgos atėjo pasveikinti jos draugės studentės. Ji lanko mokytojų seminariją, o jos tėveliai miesto centre turi gražius namus.

* **Artūras Kaminskas** spalio 10 d. 9 val. dainavo per radio „Libertad". Jis pasižymi muzikiniais gabumais; turi gražų balsą ir moka gerai groti akordeonu. Dažnai dalyvauja taip pat ir lietuviškuose parengimuose Lietuvių Salėje, Avellanedoje. Linkime tam gabiam jaunuoliui kopti į muzikos viršūnes.

* **Blanka Estera ir Ruben Čekanauskai,** žymių pramonininkų Jono ir Katalinos Čekanauskų duktė ir sūnus įsijungė į „Birutės" Jaunųjų Sambūrį ir lanko šeštadieninę mokyklą. Vyresnioji duktė Olga yra baigusi piano mokyklą. Ji taip pat lanko šeštadieninę mokyklą Aušros Vartų parapijoje ir šoka Tautiniame Ansamblyje.

* **Aleksandra Kavaliauskienė,** gavusi atostogas, išvyko į Mendozą.

ŠEIMOSE

NAUJOS ŠEIMOS

Spalio 2 d. **Ona Žvaliauskaitė** ir **Basilio Tkachuk** Aušros Vartų lietuvių parapijos bažnyčioje sukūrė naują šeimą. Jų santuokos liudininkais buvo Elena Zavorthy ir Petras Makarevičius.

* Sporto Klubo „Kovas" narys **Petras Karavaitis** spalio 2 d. apsivedė su **Regina Bružiks.** Religinės apeigos buvo Aušros Vartų bažnyčioje. Buvo gražios vestuvių vaišės, kuriose dalyvavo daug svečių. Liudininkais buvo Alvyra Sprindytė ir Zigismundo Rubuls. Linkime mūsų tautiečiai daug laimės ir gražių saulėtų dienų.

* **Danutė Laukaitytė** ir **Alfredo Gonzalez** spalio 2 d. Aušros Vartų bažnyčioje sukūrė naują šeimą. Santuokos liudininkais buvo Maria R. de Gonzalez ir Petras Laukaitis.

* **Joanos Paspirgėlytės ir Algirdo Matuko** sužieduotuvės buvo p. p. Paspirgėlių namuose, Wildėje, š. m. spalio 3 d. Sužieduotuvėse dalyvavo abi jaunųjų šeimos.

* **Stasei ir Jurgiui Azukams** gimė sūnus. Jie jau augina 2 sūnus, kuriuos leidžia į netolimą mokyklą.

* **Alfonsas ir Albina Artmonai** rugpjūčio 14 d. susilaukė pirmosios dukrelės. Jai davė Marijos Irenos vardą. Dėl tam tikrų aplinkybių turėjo išbūti lovoje virš mėnesio laiko, bet jau žymiai geresnė ir gydosi motinos ir vyro globoje.

SERGA

* **Eugenija Zalagaitė,** gyv. Dock Sude, kuris laikas serga. Gydosi motinos ir gydytojų prižiūrima savo namuose ir jau baigia sveikti.

* **Motiejui Blontaičiui** buvo padaryta operacija, bet ligonis jau baigia sveikti savo namuose.

* **P. Volskienė** buvo sunkokai susirgusi. Gydytojo ir šeimos prižiūrima sveiksta savo namuose.

* **S. Stanevičius,** gyv. 4 de Junio, darbe buvo staigiai susirgęs, bet gydytojų pagalba liga buvo sulaikyta ir sveiksta savo namuose.

* **Pranas Krapovickas,** gyv. Tres Aroyos 518, Bs. Aires, buvo paguldytas sanatorijoje, kur jam buvo padaryt operacija. Operacija pavyko gerai, ir ligonis jau baigia sveikti savo namuose.

* **Angelė Petraitienė** jau kuris laikas serga ir yra gydytojų priežiūroje.

* **L. Martinėnas** serga jau 8 mėnesiai. Gydosi gydytojų priežiūroje.

* **Matas Janulevičius** buvo operuotas Rawson sanatorijoje, bet jau grįžo į namus ir gydosi žmonos priežiūroje.

* **Katarina Blažionienė** nuo didelio kraujo spaudimo buvo labai smarkiai susirgusi ir išgulėjo 9 dienas ligoninėje. Prieš kiek laiko turėjo 6-tą operaciją.

ŠACHMATAI

* **Šachmatų teorijos nagrinėjimas** įvyks spalio 17 d. 15,30 val. Lietuvių Parapijos patalpose, Mendoza 2280, Avellaneda.

Bus analizuojama **„Nemirtingoji lietuviška partija",** lošta V. Mikėno 1939 m. Pereitais metais ši partija „La inmortal lituana" vardu per kelis numerius su labai plačiais komentarais buvo nagrinėjama ir komentuojama kaip tos rūšies šedevras didžiuliame savaitiniam Argentinos žurnale „El Mundo Argentino".

PAJIEŠKOJIMAS

Jokūbas Miškinis, gyvenąs Thames gatvėje nr. 863, Buenos Aires, ieško Mečislovo Pilecko, kilusio iš Kibildžių kaimo, Balnikų vlsč., Ukmergės apskr., išvykusio į Braziliją 1927 m. Žinantieji apie jį prašome pranešti virš minėtu adresu arba „Laiko" Administracijai.

ROSARIO

LIETUVIAI TAUTŲ EISENOJE

Spalio 3 d. Rosario lietuviai kartu su kitomis tautomis dalyvavo tautų eisenoje, kuri buvo organizuojama už „Tylinčią Bažnyčią". Priešakyje buvo parašas „Colectividad Lituana", ėjo vėliavos, buvo nešama Marijos statula, o choras giedojo lietuviškas giesmes. Šv. Mišių metu sugiedota „Pulkim ant kelių" ir „Šventas Dieve". Mišias laikė vysk. Martinez, dalyvaujant Kard. A. Caggiano. Trumpai prakalbėjo lietuvių vardu Rosario šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. dr. Pr. Brazys MIC. Gražus lietuvių pasirodymas žavėjo kitataučius ir argentiniečius.

* **F. Tumonis** savo sūnaus gimtadienio proga surengė gražias vaišes, kuriose dalyvavo tarp kitų svečių p. p. Rudžių, Petruškevičių ir Šimkų šeimos.

SPORTO ŠVENTĖ

Spalių mėn. 2 — 3 dienomis Kordobos Liet. Susivienijimo 6 skyrius suruošė įspūdingą sporto šventę, su įvairiausiom rungtynėm, kurių nugalėtojai gavo gražias premijas. Dalyvavo nemažas skaičius argentiniško jaunimo. Vienos įdomiausių buvo stalo teniso rungtynės, kuriose ypatingai pasižymėjo Dr. Zotovas. Jam teko rungtis su Kordobos stalo teniso vice-meisteriu ir tik dviem taškais pralaimėjo. Taip pat gražų žaidimą parodė p. V. Kerbelis, tačiau I ir II vieta teko argentiniečiams Simoniom ir Sacalianresco. Šachmatų žaibo turnyre I vieta teko argentinui p. King, o II vieta — p. V. Kerbeliui. Kortų žaidimo „karasinka" laimėtojais išėjo p. p. Sadukas (sen.) ir Brazdžiūnas. Be to, tom pačiom dienom buvo suruoštas ypatingas bufetas, čia vadinamas „Feria de platos", kuris įnešė nemažai įvairumo.

Šv. Kazimiero parapijos naujo klebono kun. dr. P. Brazio MIC priėmimas Rosario lietuvių tarpe.

* **Elzę Ivaškevičiūtę** gimtadienio proga susirinko pasveikinti gražus būrys jaunimo. Sudainuota „Ilgiausių Metų".

* Rosario šv. Kazimeiro lietuvių parapijoje buvo surengta Gyvojo Rožančiaus Dr-jos procesija. Eisenoje dalyviai nešė spalvotas žvakes ir kalbėjo rožančių. Tai pirmą kartą lietuvių parapija pasirodė miesto gatvėse su įspūdinga procesija.

Šventės ruošime daugiausiai pasidarbavo p. A. Janulis, p. E. Janulienė, p. p. Sadukai, p. V. Bendinskienė, p. Žedonienė, p. Meilutienė ir kiti. Šventė visiems paliko labai gerą įspūdį, praėjo kultūringai ir draugiškoj nuotaikoj. **J. K.**

KORDOBA

GRAŽI SUKAKTIS

Žinomam Kordobos kolonijos veikėjui p. **Matui Bendinskui** sukako 50 metų, kuriuos jis atšventė geroj sveikatoj ir puikioj nuotaikoj savo draugų būrely. Keliant šampano taures, buvo sudainuota Ilgiausių Metų. Prof. V. Staugaitis pasakė progai pritaikyą kalbą. Panelės O. Bendinskaitės draugė, muzikos konservatorijos studentė, sukaktuvininko garbei puikiai padainavo keletą dainų.

Pono M. Bendinsko asmuo yra gerai pažįstamas ir mylimas ne tik Kordobos lietuvių, bet jis turi draugų ir Bs. Aires lietuvių kolonijoj. Jo namai yra didelis pavyzdys lietuviško vaišingumo ir nuoširdumo. Kas tik atvyksta į Kordobą yra p. p. Bendinskų nuoširdžiai priimami. Tą jo nuoširdumą patyrė ir naujieji emigrantai. Kas tik kreipėsi į p. Matą, jame rado tikrą draugą, o jei sužino apie kokį ligonį, tai metęs visus darbus, eina jo lankyti ir paguosti. Tai tikras krikščionis, duodąs puikų pavyzdį, kaip įgyvendinti krikščionišką dvasią žmonių tarpe, gilus patriotas, jautrus kiekvienam tėvynės reikalui.

Mūsų mielam sukaktuvininkui linkime atšvęsti dar daug, daug tokių smagių švenčių ir su ta pačia optimistiška šypsena žengti gyvenimo keliu.

LIETUVAITĖ IŠRINKTA „PAVASARIO KARALAITĖ"

Viename iš didžiausių Kordobos klubu, pavasario šventės proga, įvyko „Pavasario Karalaitės" rinkimai. Visas gražiąsias dalyves nugalėjo p. **Laimutė Staugaitytė,** prof. V. Staugaičio 18 metų dukrelė. Jaunoji Kordobos pavasario valdovė yra paskutinėj gimnazijos klasėj ir pasižymi ne tik savo grožiu, bet ir gabumais mokslui, darbštumu ir simpatiškumu. Maloniai karailaitei linkime ir toliau sėkmingai ginti lietuvių spalvas visose srityse.

* **Rugsėjo 26 d.** į „Nemuno" D-jos patalpas, Montevideo 1578, Berisso, atsilankė filmų direktorius p. C. Burkoski, rašytojas Belaski, ir Eva Peron miesto knygynų direktorius pasirinkti scenos mėgėjų. Apie tai sužinoję, susirinko visi scenos mėgėjai. Dalyvavo ir „Nemuno" Dr-jos atstovai. Buvo trumpi scenos pasirodymai. Labai gerai pasirodė „Nemuno" Dr-jos vaidintojai. „Mindaugo" Dr-jos atstovas Jonas Mažuolaitis susilaukė ypatingo pagyrimo ir jo pavardė buvo įrašyta į vaidintojų eiles. Svečiai išvažiuodami pareiškė, kad jiems reikią teatro mėgėjų iš darbininkų luomo, ypač iš Berisso kolonijos. Padėkoję „Nemuno" Dr-jai už puikų priėmimą, išvyko į Buenos Aires.

* Spalio 3 d. įvyko „Nemuno" Dr-jos nepaprastas visuotinas susirinkimas. Susirinkime paliesti 3 pagrindiniai punktai, jau skelbti „Laiko" 124 numeryje, 1. Visuotiniame susirinkime daugumos balsų buvo priimti įstatų pakeitimai; 2. Antro augšto statymas ir 3. Nutarta iš karto kiekvienam sumokėti atsilikusius savišalpinius mokesčius. Po tais nutarimais pasirašyti išrinkti: J. Kalvelis ir J. Basal. Antro augšto statymo darbus ves adv. K. Ivoškevičius, konstr. K. Kvėdaras ir savivaldybės inspektorius don Juan Urutia.

* Rugsėjo 29 d. įvyko „Nemuno" Dr-jos valdybos posėdis, kuriame buvo nutarta spalio 16 d. surengti Motinos Dienos minėjimą - vermutą su trumpa programa. Kviečiami visi lietuviai punktualiai dalyvauti minėjime.

* „Nemuno" Dr-jos narys M. Norbutas apsivedė su K. Keseliene. Linkime jiems laimingo gyvenimo.

* Petronėlė Šakalienė, viena iš seniausių „Nemuno" Dr-jos narių ir Jono Šakalio, nenuilstamo dr-jos veikėjo motina, jau du mėnesiai kaip serga. Šiomis dienomis buvo paguldyta sanatorijoje „Doctor Arena", Eva Peron mieste. Linkime greit pasveikti.

* Š. m. rugsėjo 16 d. veiklūs „Nemuno" Dr-jos nariai B. Aksinavičius ir K. Mikelaitis išvyko dirbti į tolimą Neuquen prie benzino tankų statybos. Gero pasisekimo!

„Nemuno" Dr-jos koresp.

BERISSO

„NEMUNO" DR-JOS VAKARAS

Villa Lugano Lietuvių Centro scenos mylėtojų būrelis, š. m. rugsėjo 25 d., suvaidino Berisse linksmą komediją „Aš no aš", kuri gražiai nuteikė visus berisiečius ir suteikė jiems naujo entuziazmo. Tai buvo tikrai gražus vakaras. Pasirodė taip pat ir gera deklamuotoja A. K. Baubinytė su eilėraščiu „Pavasaris". Vakaro metu kalbėjo p. P. Vaisieta, adv. K. Ivoškevičius ir R. Mankus. Jie visi ragino jungtis į draugijas, kad lietuviška daina ir lietuviškas žodis nepranyktų iš Argentinoje gimusių jaunųjų lūpų. Beto, priminė, kad spalio 24 d. Prezidento Peron parke rengiamas 5 draugijų išvažiavimas. Prieš prasidedant šokiams, žodį tarė „Nemuno" Dr-jos pirmininkas J. Baubinas. Jis padėkojo visiems už malonų atsilankymą ir pakvietė svečius atsilankyti į 5 draugijų išvažiavimą. Buvo pilna salė žmonių. Ji buvo išpuošta žydinčiais medžiais ir gėlėmis. Daug prisidėjo „Nemuno" Dr-jos jaunimas: L. Mažuolytė, G. Aksinavičiutė, E. Kalvelytė, N. Ainorytė, A. Gabriūnaitė ir J. Barauskaitė. Matėsi atstovai iš Lietuvių Centro: p. J. Mičiūda, P. Mankus, iš Vyčių buvo p. V. Barišauskas, V. Jokubauskas, A. Bagdonavičius, iš Susivienijimo J. Stalioraitis, žvirblis, „Mindaugo" Dr-ją atstovavo J. Intas, M. Tamoliūnas, „Nemuno" Dr-ją — J. Baubinas, L. Ivoškevičius, Vl. Trubila, K. Kvėdaras, adv. K. Ivoškevičius. Šokiams grojo „Nemuno" orkestras. Visi minėti atstovai šokių metu buvo pakviesti tartis dėl bendro išvažiavimo. Posėdžiui pirmininkavo J. Baubinas. Po ilgų diskusijų išvažiavimui apsiėmė vadovauti „Nemuno" Dr-ja, talkininkaujant virš minėtoms organizacijoms. Smulkesnį pasitarimą nutarta padaryti spalio 9 d. Villa Lugane, Lietuvių Centro 28 m. gyvavimo proga suruoštame vermute. Posėdžiui pasibaigus, visi svečiai įsijungė į šokančiųjų eiles ir linksminosi kartu su lietuviškuoju jaunimu. Po šokių, atsisveikinus su kolonijų svečiais, visi linksmi skirstėsi į namus.

JUOKAI

MIRĘS PASIRODĖ...

Neperseniausiai Florencijoje, Šv. Kryžiaus bažnyčioje, kurioje po meniškais paminklais ilsisi garsenybių kūnai, darbininkai baigė dirbti didelį sarkofogą, į kurį sudės didžiojo poeto Ugo Foscolo palaikus.

Darbininkams betriūsiant prie darbo, prisiartino poniškos išvaizdos žmogus ir atidžiai ėmė viską stebėti. Vienas darbininkų užklausė, kas jis esąs ir ko norįs.

—Esu Ugo Foscolo ir noriu pasižiūrėti.

Darbininkai iš baimės sustingo. Bet kai vėliau jis dar arčiau pasilenkė ir ėmė pirštais čiupinėti sarkofago bareljefus, vienas iš drąsesnių užmetė maišą ant galvos, visi, sučiupę iš peties, nunešė į artimiausią San Salvi beprotnamį.

Ligoninėje atsargiai atrišo nuo nepažįstamojo galvos maišą ir vėl klausė jo vardo.

— Ugo Foscolo, — prisipažino nustebęs ir pykdamas.

Tik vėliau paaiškėjo, kad tai buvo Romos banko vyriausias direktorius Ugo Foscolo. Vieni jį palaikė "prisikėlusiu poetu", o kiti — pamišėliu... dėl tos pačios pavardės.

Iš ko susideda Sovietų pilietis

Brooklyne, Prospect parke, bevaikštinėjant ir besidairant į meškas, prie manęs prieina pažįstamas ukrainietis. Meškos sudaro mums naują temą apie rusus.

— Žinai tą anekdotą, iš ko susidėdavo Rusijos imperijos pilietis carų laikais? — paklausia mane ukrainietis.

— Iš kūno, sielos ir paso, — atsakau.

— Gerai! Bet iš ko susideda dabar Sovietų pilietis? — vėl klausia ukrainietis.

— Nežinau! — papurtau galvą.

— Ogi iš drebančio kailio, tuščio pilvo, trumpos komunistų (bolševikų) partijos istorijos ir nemokamo bilieto į koncentracijos stovyklas, — atsako ukrainietis.

Nejaučia žemės

Trimba: Onuţe, kai su tavim šoku, tai visai nejaučiu žemės.

Onutė: Kurgi jausi, kad visą laiką mindai mano kojas.

A. ✝ A.

MŪSŲ MIRUSIEJI

JONAS RADŽIŪNAS

Spalio 4 d. mirė Jonas Radžiūnas, sulaukęs 51 m. amžiaus. Velionis buvo gimęs Jasiuliškių kaime, Giedraičių valsč., Ukmergės apskr. Gyveno Sarandi ir dirbo aliejaus „Braunstein" fabrike. Paliko nuliūdusią žmoną Mariją Petkevičiūtę ir 14 m. sūnų Antaną. Viešpats tesuteikia jam amžiną atilsį.

BRONĖ KISILIENĖ

Rugsėjo 24 d. po trumpos ligos Martinez mieste mirė Bronė Joškytė Kisilienė. Velionė buvo kilusi iš Milgaudžių km., Gaurės valsč., Tauragės apskr. Argentinon atvyko 1930 m. Turėjo tik 46 metus amžiaus. Pamaldos už velionę buvo atlaikytos Martinez bažnyčioje ir palaidota Boulogne Sur Mer kapinėse. Paliko nuliūdusį vyrą Joną Kisilių, seserį Mariją Joškytę ir kt.

* **Jonas Miškinis** spalio 1 d. mirė Muñiz ligoninėje džiovos skyriuje. Palaidotas Chacarita kapinėse.

BRONISLAVA VENSKIENĖ

Spalio 9 d. mirė Bronislava Venskienė Burneikaitė. Ji buvo gimusi 1899 metais Nekrusčiškių kaime, Telšių apskr. Paliko nuliūdusį vyrą Aleksandrą ir Argentinoje gimusius vaikus Joną ir Aleksandrą. Gyveno Villa Fiorito. V. Gudavičiaus iniciatyva buvo parinkta aukų velionės laidotuvėms.

Aukojo: 500 pesų: V. Burokas. Po 100 pesų: J. Petronis ir J. Augustauskas. Po 50 pesų: St. Krivukas, K. Sapienėnė, Norvaiša, A. Kislauskienė, Gudavičius, Beknu, A. Reminas ir P. Mainonis. Po 40 pesų: A. Pelkienė, J. Stavičius, Po 30 pesų: J. Waliu ir J. Gudavičius. 25 pesus: P. Matulevičius. 20 pesų: Pagojis. Po 10 pesų: K. Milesko, J. Cinskas, Kaušyla, K. Kisliauskaitė.

Venskų šeima visiems suminėtiems ir nesuminėtiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja.

STASĖ VAITEKAITIENĖ

Spalio 5 d. Dock Sude mirė Stanislova Stankytė Vaitekaitienė, 56 metų amžiaus. Palaidota sekančią dieną Sarandi kapinėse. Paliko tris ištekėjusias dukteris ir anūkus.

VILLA LUGANO

Lietuvių Centras Villa Lugane š. m. spalio 9 d. minėjo 28 metų gyvavimo sukaktį. Tuo tikslu buvo surengtas vermutas. Kadangi oras buvo labai gražus, tai susirinko daugybė svečių iš įvairiausių vietų. Atvyko net virš 100 žmonių iš Berisso lietuviškosios kolonijos.

Atidarymo žodį tarė Lietuvių Centro pirmininkas p. Mičiūdas. Jis apibūdino pirmuosius dr-jos žingsnius, dabartinį stovį ir nušvietė ateities planus. Toliau sekė „Nemuno" Dr-jos pirmininko žodis iš Berisso. „Nemuno" Dr-jos vardu dar kalbėjo S. Brazdžiūnienė, L. Ivoškevičius. Jie įteikė Lietuvių Centrui gražų adresą. Berisso „Mindaugo" Dr-jos vardu sveikino p. J. Intas, taip pat įteikdamas adresą. AL Susivienijimo vardu kalbėjo pirmininkas J. Každaila, o ARLB CV vardu p. Ig. Padvalskis, įteikdamas Lietuvių Centro knygynui keletą lietuviškų knygų. Sveikino ir Argentinos Lietuvių Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjungos pirmininkas p. J. Čikštas. „Laiką" atstovavo P. Gudelevičius. Buvo eilė ir kitų kalbų, padainavo garsusis lietuviškosios kolonijos mažasis dainininkas A. Dominas, padeklamavo A. Baubinaitė. Po to sekė šokiai, o draugijų valdybos tarėsi dėl pavasario šventės, kuri bus spalio 24 d. Visi svečiai sužavėti V. Lugano Lietuvių Centro darbuote, pasilinksminę skirstėsi namo.

TEMPERLEY

ŠAUKIAMAS SUSIRINKIMAS

Susivienijimo Liet. Org. 8-to skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyks š. m. spalio 16 d. 16 val. skyriaus patalpose, gatvė 11 ir 16 kampas, Villa Sastre-Temperley. Maloniai kviečiame dalyvauti visus narius ir pasikviesti prijaučiančius.

Skyr. V-bos pirm.

J. Stasiulevičius

sekr. **N. Leimontaitė**

* **Mykolas Morkūnas** ir **Miguel Gubin**, Temperley „Aušros" choro dalyviai, atšventė savo gimtadienį. Ta proga spalio 2 d. „Aušros" choras, susirinkęs p. p. Morkūnų namuose sugiedojo jiems „Ilgiausių Metų" ir palinkėjo ilgo ir laimingo gyvenimo. Ponai Morkūnai labai gražiai pavaišino svečius.

* **Kazimieras Gikis**, kuris po nelaimės guli sanatorijoje „Avellaneda", jau eina geryn, ir Temperley „Aušros" choras tikisi greitu laiku sulaukti jo choristų tarpe.

SANTA FE

EKSKURSIJA IŠ ROSARIO

Šiomis dienomis Santa Fe lietuvišką koloniją aplankė malonūs svečiai, lietuviškasis jaunimas iš Rosario. Su jaunimo ekskursija atvyko taip pat ir kun. K. Vengras MIC. Ta proga buvo suruoštos pamaldos už a. a. A. Žurauską, Antonijos Zavistauskienės brolį. Pamaldų metu giedojo šv. Kazimiero parapijos choras iš Rosario. Pamaldoms pasibaigus, svečiai aplankė gražiąsias Santa Fe vietas ir autobusu grįžo pas p. p. Kalėdus. Pasivaišinę ir pasilinksminę išvyko atgal į Rosario.

Vanda Činskaitė ir Humberto Carpinette su religinėmis iškilmėmis spalio 2 d. sukūrė naują šeimą. Vanda yra Marijos ir Juozo Činskių duktė. Buvo labai iškilmingos vestuvės, po kurių jaunieji išvyko į Kordobą dviem savaitėm, povestuvinei kelionei.

Visa Santa Fe lietuviškoji visuomenė linki jaunavedžiams daug saulėtų dienų.

* Juozas Rutelionis, ilgą laiką dirbęs alaus gamyboje, rugsėjo 22 d. gavo pensiją.

V. K-da.

KIRPYKLA

ROSA A. J. POVILONIS

Ilgalaikis plaukų sudėjimas, šukavimas, manikiūras

C. Paraguay 708, Avellaneda

T. E. 20-9380

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.

Kainos prieinamos

Sav. **Antanas Šalčiūnas**

Juan B. Alberdi 925-31.

T. E. 60-2784.

PARSIDUODA NAMAS

iš keturių kambarių su visais patogumais prie lietuviškos vaikų kolonijos Kordobos kalnuose, prie pat Calamuchita ežero. Sąlygos labai prieinamos — truputį pinigais ir bankine paskola. Teirautis „Laiko" administracijoje.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

* **Montevideo Liet. Kat.**

RADIO PUSVALANDIS

yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* **„ŽEMAITIJA".** Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „H E N R Y".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

MAX GRIGA

RADIO TECHNIKAS

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

* **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

NAUJA RŪBŲ VALYKLA

Pirkimas-Pardavimas

Compra-Venta

A. G. Kevėžos,

c. Humberto I 2319, 4 de Junio (1 kvadra nuo liet. bažnyčios). Darbas atliekamas sąžiningai, kainos — ekonomiškos. Savi pas savuosius!

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS

Catamarca 126 — ING. ANATOL DICIUS INSTALACIONES — Quilmes FCNGR

FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS

Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.

* **CENTRALINIS APŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),**

* **SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,**

* **SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS**

* **VENTILIACIJA BEI DULKIŲ ĮSTRAUKIMO SISTEMOS.**

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA

su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant **sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius** ir **parengimus.** Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — **Veltui.** Visi foto darbai ir filmų pardavimas.

L. Kančausko FOTO „R E P O R T E R",

c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)

T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

LIETUVIŲ SALĖJE, Brasil 835, Avellaneda,

KAS SEKMADIENĮ 2 ir 7 val PO PIET RODOMOS

ĮDOMIOS IR AKTUALIOS FILMOS

Vaikams ir suaugusiems.

Vaikams — $ 1,—. Suaugusiems — $ 2,—.

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „M I T R E"

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.

B. Rivadavia 718 T. E. 22 - 2045 Piñeyro

STATYBOS BENDROVĖ

M I L S

ARCHIT. M. IAKINI ir INŽ. L. STAŠAITIS

Salta 596, Cap. T. E. 38 - 0042

Atlieka visų rūšių statybas k. a.: gyv. namų, industrijos patalpų ir kitas.

Stato gyv. namus pagal planą "Eva Peron" ir kitas ipotekines institucijas ir paruošia visą dokumentaciją minėtoms paskoloms gauti.

Paruošia visų rūšių statybinius projektus, planus ir skaičiavimus.

Perka ir parduoda įvairius statybinius sklypus.

Jeigu Tamsta galvoji statytis, pirmiausiai pasitark su mumis; techniškus patarimus duodame veltui.

Visais statybos reikalais kreiptis;

STATYBOS BENDROVĖ M I L S

Salta 596, Bs. As. T. E. 38 - 0042, darbo valandomis.

KUR SUSITIKSIME SU PAŽĮSTAMAIS ?

KAVINĖJE „K A U N A S"

Šeštadieniais ir sekmadieniais galima gauti šaltų užkandžių. Kitomis dienomis duodami įvairūs užkandžiai. Paruošiama vakarienė vestuvėms, jaunavedžių išleistuvėms ir kitiems subuvimams iki 200 žmonių.

Sav. *P. Vaitkevičius.*

Brasil 800 4 de Junio

PARDUODAMAS NAMAS Kordobos kalnuose pirmos eilės turizmo zonoje. Namas turi 3 miegamuosius, didelę virtuvę, 2 sales, 2 vonias, šiltą ir šaltą vandenį. PARDUODAMAS visas arba pusė — priimamas PUSININKAS su labai mažu įmokėjimu. Kreiptis į JUOZĄ KONDNRATĄ, c. Paraná 1724, OLIVOS.

ORKESTRAS "AMERIKA"

Groja vestuvėse, vakaruose šokiuose ir įvairiuose subuvimuose. **Lietuviams daroma** nuolaida.

Direktorius

ALGIS JARAMINAS

Carupa 1301 (Ruta 197)

Tigre

HORACIO CZOP

KIBIRŲ FABRIKAS

(Baldes y Canastos)

vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam sméliui.

ISLETA 3317, Valentin Alsina

T. E. 20 - 9790

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA

VALGYKLA - RESTORANAS

Sav. **Br. Baltušis** ir **Alf. Žumbakis**

c. Nueva York 4708, Berisso.

P i g i a i p a r d u o d a m a s

ŽEMĖS SKLYPAS

esantis 6 — 7 gatvių kampe, Villa Sastre, Temperley. Yra vanduo, šviesa ir randasi netoli nuo kolektyvo. Teirautis "Laiko" redakc. ar administracijoj.

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužiedotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

KRAUTUVĖ „NARUŠIS

Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. **Unanue 6360, Villa** Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES

taisau ir parduodu naujus.

NIKODEMAS LEIPUS

Cangallo 192, Temperley,

T. E. 243-4702

* **„LIETUVA"** Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: **Turismo** Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33-9584.

* **„PENSION LITUANA",** sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 19,—

* **CONDOR HOTEL,** Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

RADIO TECHNIKAS

V. R A M A N A U S K A S

mokslus baigęs JAV-bėse.

Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.

POLA 289, Buenos Aires

T. E. 64-4154

* **Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas**

SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS

Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000)

4 de Junio

„LAIKO" SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

Imprenta de "L A I K A S"

Mendoza 2280 * Avellaneda

MR V. LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416399

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi. Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

15 DE OCTUBRE — VII METAI Nr. 126

ARGENTINOS LIETUVIŲ PREKYBININKŲ IR PRAMONININKŲ SĄJUNGOS

VAKARIENĖ

įvyks š. m. spalio (Octubre) mėn. 30 dieną, 20.30 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje. Vakarienės metu bus išpildyta meninė programa. Po vakarienės šokiai su orkestru. Vakarienės pelnas skiriamas

SĄJUNGOS KLUBO FONDUI.

Nariai ir prijaučiantieji prašomi pakvietimus įsigyti iš anksto pas Sąjungos Valdybos narius, kadangi svečių skaičius bus apribotas.

Pakvietimų kainos: $ 50 vyrams, $ 40 ponioms, $ 20 šeimos nariams nuo 13 metų. Vaikams veltui.

Visus maloniai kviečia dalyvauti

SĄJUNGOS VALDYBOS
PARENGIMŲ KOMISIJA

PAGERBTAS GEN. T. DAUKANTAS

Rugsėjo 8 d. gen. T. Daukantui suėjo 70 metų amžiaus. Tam nenuilstamam veikėjui ARLB Avellanedos skyrius spalio 10 d. Lietuvių Salėje surengė dideles pagerbtuves-vermutą. Pagerbtuvėse dalyvavo gen. T. Daukanto draugai, pažįstami ir organizacijų atstovai. Salė buvo pilna žmonių. Prie jaunųjų birutiečių gražiai papuoštų stalų matėsi daug garbingų svečių. Programą vedė ARLB Avellanedos Apylinkės sekretorius Pr. Tomaševičius. Aušros Vartų lietuvių parapijos klebonui kun. Pr. Garšvai sukalbėjus maldą, įžanginį žodį tarė Avellanedos Apylinkės pirmininkas kun. A. Kleiva MIC. Trumpai nubrėžė Jubiliato nueitą kelią ir pasveikino gen. T. Daukantą ARLB Avellanedos Apyl. vardu. Sekė tautiniai šokiai. „Birutės" Jaunųjų Sambūrio šokėjų grupė, vadovaujant p. A. Mikelionienei, pašoko tris tautinius šokius. Šokėjų grupė susilaukė gausių plojimų. Pirmą kartą šioje grupėje pasirodė B. ir R. Čekanauskai, žymių pramonininkų Katalinos ir Jono Čekanauskų sūnus ir duktė. Po šokių Jaunųjų Sambūris gen. T. Daukantui įteikė gražią gėlių puokštę ir kartu su Jubiliatu pašoko vieną tautinį šokį. Prakalbėjus ARLB CV pirmininkui p. Ig. Padvalskiui Bendruomenės vardu, visi sugiedojo Jubiliatui „Ilgiausių Metų". Sveikino Lietuvai Išlaisvinti Centro vardu p. J. Gilvydis, Berisso lietuvių kolonijos vardu p. Stundžia, Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjungos vardu p. J. Čikštas, Dainos Ansamblio vardu p. A. Petravičius, Aušros Vartų lietuvių parapijos vardu kun. Pr. Garšva, Rosario lietuviškosios kolonijos vardu kun. dr. Pr. Brazys. Muz. V. Rymavičiui ir Savickui pritariant akordeonais, šv. Cecilijos mergaičių choras, vadovaujant V. Rymavičiui, padainavo keletą lietuviškų dainelių. Choras turėjo pakartoti dainas, nes publika to reikalavo gausiais plojimais. Gen. T. Daukantą šv. Cecilijos choro vardu sveikino p. P. Sakalauskas. Po to, daug kartų Lietuvių Salėje pasirodžiusios pianistės, žymaus pramonininko Vandos ir Jono Čikštų dukterys, Eugenija ir Marytė, pianu paskambino ištrauką iš operos „Faust". Publika gabias pianistes šiltai sutiko ir palydėjo gausiais plojimais. Neatsiliko ir šv. Cecilijos vyrų choras. Jis taip pat padainavo keleta dainų. Jam kaip ir mergaičių chorui vadovauja muz. V. Rymavičius. Vyrų choras taip pat turėjo pridėti vieną kitą dainą, nes publika reikalavo gausiais plojimais. Prakalbėjus gerbiamam Jubiliatui, generolo artimieji buvo pakviesti uždegti žvakutes ant jubilėjinio torto. Publika garsiai sušuko „Valio". ARLB Avellanedos skyriaus pirmininkui kun. A. Kleivai MIC padėkojus visiems už nuoširdų bendradarbiavimą ir gausų atsilankymą į vaišes, visi pradėjo linksmiausiąją dalį — šokius.

SIMFONINIS ORKESTRAS LIETUVIŲ SALĖJE

Š. m. spalio 3 d. Gyvojo Rožančiaus Dr-ja atšventė savo 15 m. gyvavimo sukaktį. Kadangi tai įvyko Marijos Metais, tai ši sukaktis turėjo būti atžymėta ypatingu būdu. Religinė dalis praėjo Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje. Iškilmingas Mišias laikė Gyvojo Rožančiaus dvasios Vadas kun. Pr. Garšva MIC. Pritaikytą pamokslą pasakė kun. A. Kleiva. Pamaldų metu dalyvavo Gyvojo Rožančiaus narės su savo vėliava. Šv. Mišių metu giedojo Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas muz. V. Rymavičiaus. Tačiau pati įspūdingiausia dalis buvo Lietuvių Salėje, nes pirmą kartą lietuviškoji visuomenė turėjo progos savoje salėje išgirsti Aklųjų Instituto simfoninį orketrą. Tai savos rūšies istorinis įvykis. Lietuvių parapijos klebonui kun. P. Garšvai ir dep. F. Bertran trumpai priminus Marijos Metų reikšmę, aklųjų simfoninis orkestras pradėjo koncertinę dalį. Pirmoje dalyje meniškai išpildė J. S. Bacho, H. Purcel, Heredios ir J. Rossinio kaikuriuos kūrinius, o antroje dalyje buvo 5-toji Beethoveno simfonija. Dirigavo prof. Pascual Grisolia. Nevienas giliai išgyveno didžiųjų muzikų mintį ir džiaugėsi radęs laisvą valandėlę atitrūkti nuo pilkos kasdienybės. Pažymėtina, kad orkestre dalyvavo ir vienas iš mūsų tautiečių Bazilijus Gibavičius. Nors ryte ir ankstyvą popietį lijo, bet salė buvo pilna žmonių. Visi klausytojai orkestrantų pasirodymą lydėjo triukšmingais plojimais. Gyvojo Rožančiaus Dr-ja, atsidėkodama už koncertą, surengė simfoninio orkestro dalyviams bei jų svečiams gražią arbatėlę su užkandžiais. Orkestrantus pavaišino alum. Visi šventės dalyviai skirstėsi su giliu dėkingumu Aklųjų Institutui ir Gyvojo Rožančiaus Dr-jai už nepaprastą šventę.

Gyvojo Rožančiaus Dr-ja įkurta kun. A. Andriušio MIC 1939 m. rugpjūčio 6 d. buvusiose Tėvų Marijonų koplyčios patalpose, Rivadavia 2199, Valentin Alsina. Per tuos 15 m. gyvavimo laikotarpį ji davė lietuviškai visuomenei eilę gražių parengimų ir visą laiką jos nariai siuntė ir siunčia savo maldas Dievo Motinai, kad greičiau išauštų laisvės rytas brangiai Tėvynei Lietuvai.

Š. m. lapkričio 6 d. 20,30 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, Temperley Lietuvių „Aušros" choras stato 2-jų veiksmų dramą

KATRIUTĖS GINTARAI

Režisuoja Ig. Valantinačius. „AUŠROS" choras padainuos keletą lietuviškų dainų, o po programos šokiai, grojant geram p. Jono Repečkos Orquestra Caracteristica "Los Bahianos" orkestrui. Visi kviečiami dalyvauti.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Lietuviškosios spaudos darbą savo aukomis parėmė šie nauji „Laiko" Rėmėjai:

70 Pesų: B. Miliauskas.
40 Pesų: Bijūnas Napolis.
5 (Urug.) Pesus: J. Bisliukas.
Po 20 Pesų: B. Baroniūnas, V. Kaluina, J. Kasparaitis, V. Malela, J. Pileckas, J. Židonis, B. Survila, J. Armonavičius, V. Matukonis ir J. Narbutas.
15 Pesų: J. Martinonis.
Po 10 Pesų: A. Čipinys, A. Elia, S. Kacevičius, P. Petkus, M. Techera, A. Vasiliauskas, A. Žukauskas.
Po 5 Pesus: P. Paškevičius, J. Pelanius, K. Polis ir M. Kungienė.

„SIUVĖJŲ DIENOS SILMAČIUOSE" LIETUVIŲ SALĖJE

Lietuvių Tautinis Ansamblis "Daina" š. m. spalio 9 d. atšventė 5 metų gyvavimo sukaktį. Ta proga po kruopštaus ir didelio pasirengimo spalio [illegible] buvo pastatytas Lietuvių Salėje, Avellanedoje, gražus K. Blaumanio veikalas „Siuvėjų dienos Silmačiuose". Veikalą vertė p. M. Galeckas. Vaidinime dalyvavo J. Šimoliūnienė, O. Masiulytė, A. Petravičius, A. Rastauskas, M. Arsimavičienė, R. Mackevičius, L. Petravičienė, M. Derenčiūtė, Z. Jaunius, E. Runimienė, V. Marenholcienė, K. Runimas, C. Stankūnavičius, V. Lesniauskas, V. Namikas ir L. Paliulionytė. Vaidinomo metu dalyvavo ir tautinių šokių grupė: A. Brazaitytė, N. Jablonskytė, J. Navikaitė, J. Matusevičiūtė, E. Čikštaitė, B. Vaitkevičius, C. Stankūnavičius, R. Runimas, kuris grojo akordeonu, V. Rastauskas, A. Rastauskas, L. Šaulys, K. Černiauskas ir O. Čekanauskaitė. Veikalą režisavo A. Petravičius, o tautiniams šokiams vadovavo V. Namikas. Artistus grimavo A. Jablonskytė. Veikalas buvo 3 veiksmų ir 6 paveikslų pjesė. Jį puošė arch. J. Steikūno puikios dekoracijos. Prie lietuviškos pirkios darželyje matėsi saulėgrąžos, gėlių žiedai ir žydėjo medžiai. Puikiai išreiškė Antonijos rolę p. J. Šimoliūnienė, siuvėjo Dudaro K. Runimas, Alekso — A. Petravičius. Gražiai vaidino Saros ir Joškės roles L. Paliulionytė ir V. Namikas. Visi kiti taip pat išreiškė personažų mintį.

Šis veikalas gal buvo vienintelis Lietuvių Salėje, kuris taip gausiai sutraukė meno mėgėjus. Linkėtume „Dainos" Ansambliui ir jų vadovams nenuleisti rankų, bet su dar didesniu uolumu dirbti gražų kultūrinį lietuvišką darbą ir palaikyti mūsų kolonijoje vaidybos ir šokių meną tinkamoje aukštumoje.

Šiuo metu Lietuvių Tautiniam Ansambliui **Dainai** vadovauja p. Aleksandras Petravičius. Per tuos 5 gyvavimo metus Dainos Ansamblio vaidintojų būrelis suvaidino p. A. Zotovienės parašytą Kermošių, Gasparo Veličkos Šienapiūtę, K. Binkio Atžalyną ir šiais metais Siuvėjų Dienos Silmačiuose. Dainos Ansamblis turėjo taip pat ir chorą, kuris davė eilę koncertų ne tik lietuviams, bet ir argentiniečiams. Stipriai veikia Tautinių Šokių Grupė. Šiais metais į Tautinių šokių grupę įėjo Argentinoje gimusios lietuvaitės E. Čikštaitė ir O. Čekanauskaitė. Tikime, kad Dainos Ansamblis ugdys Tėvynės meilę savųjų tarpe ir garsins lietuvių vardą plačioje Argentinos žemėje.

BUVUSIŲ LIETUVOS KARIŲ ŽINIAI

Paskutiniame lietuvių karių informaciniame susirinkime, įvykusiame š. m. birželio mėn. 13 d. Lietuvių Salės svetainėj, Brasil 835, Avellaneda, vienbalsiai buvo nutarta steigti Buvusių Lietuvos Karių Sąjungą. Tame posėdyje buvo išrinkta laikinoji valdyba, kuriai buvo įpareigota prisidėti prie ruošiamos Pabaltijo Karių draugiškumo šventės, paruošti Sąjungos įstatus ir sušaukti steigiamąjį Sąjungos susirinkimą.

Laikinoji valdyba dalį jai pavestų pareigų įvykdė. Aktyviai prisidėjo ir pati dalyvavo suruoštoje Pabaltijo Karių draugiškumo šventėje. Šventė praėjo gražioje nuotaikoje. Taip pat laikinoji valdyba baigia paruošti Sąjungos įstatus. Dabar nusprendė įvykdyti paskutinį jai pavestą dalyką, t. y. š. m. spalio 17 d. 12 val. Lietuvių Svetainėje, Brasil 835, Avellaneda sušaukti STEIGIAMĄJĮ SUSIRINKIMĄ su sekančia dienotvarke:

1. **Susirinkimo atidarymas;**
2. **Informacinio pobūdžio protokolo skaitymas;**
3. **Laikinosios valdybos pranešimas;**
4. **Sąjungos įstatų priėmimas;**
5. **Sąjungos valdybos rinkimai;**
6. **Sąjungos garbės teismo rinkimai;**
7. **Sąjungos revizijos komisijos rinkimai;**
8. **Pasitarimai Kariuomenės šventės reikalu;**
9. **Einamieji reikalai.**

Mielas broli savanori, buvęs kary, šauly, Klaipėdos Krašto vadavimo dalyvi, partizane, dirbęs rezistencijoje nacių okupacijos metu, buvusių savisaugos batalijonų dalyvi, ir kiekvienas lietuvi patrijote, jei esi pasiryžęs šiandien plunksna, žodžiu ar kitu būdu, o ryt poryt su ginklu rankoje kovoti už savo tautos laisvę, už mūsų mylimą protėvių žemę, Tamstos dalyvavimas būtinas.

Vienybėje — galybė!

LAIKINOJI VALDYYBA

Š. m. spalio 23 d. 20 val., šeštadienį Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, Aušros Vartų lietuvių parapija rengia

Šeštadieninės Mokyklos užbaigimo Šventę.

Programą išpildys šeštadieninės Mokyklos vaikų teatro, šokėjų ir dainininkų grupės. Kviečiami visi lietuviai, bet ypatingai šeštadieninės Mokyklos vaikų tėveliai ir giminės. Po programos — šokiai.

VILNIUS JAU LAISVAS!..

Vilnius yra amžinoji Lietuvos sostinė, senoji kunigaikščių buveinė ir mūsų tautos širdis. Lietuviai šimtmečiais kovojo dėl Vilniaus. Jis degė, griuvo, plūdo kraujuose, bet visuomet palaikė gyvastingą Lietuvos dvasią. Istorinės filmos pagalba, grįžkime į tuos laikus, kai lietuviai pergyveno gal patį didžiausią įvykį. Tai buvo prieš 15 metų. 1939 m. spalio 28 d., karo vado įsakymu, lietuviai pradėjo žygį į Vilnių. Suūžė tankai, nuskambėjo galinga karių daina ir sujaudinti iki širdies gelmių, senovės dvasios nešami, žygiavo kariai, nejausdami po kojomis žemės paviršiaus.

Visus kelius ir gatves užplūdo Vilniaus krašto gyventojai. Jie segė gėles ir džiaugsmo ašaromis sveikino Lietuvos karius. Čia karių tarpe pamatė savo brolius, nuo kurių buvo atskirti net 19 metų. Gėlės puošė karių krūtines, o gatvės mirgėjo gėlių žiedų lapeliais. Per žaliąjį tiltą, pro žvėryną, šv. Kazimiero katedrą traukė karių voros į Gedimino pilį. Dabar prasideda pats įspūdingiausias vaizdas. Vilniaus krašto gyventojai dar niekuomet tokio vaizdo nematė. Sustaugia sirenos, sugriaudžia salutuodamos patrankos, gaudžia bažnyčių varpai, suaidi Lietuvos himnas ir mūsų trispalvė didingai pakyla Gedimino pily. Ypatingai visi jaudinosi, kada visas miestas suklaupė prieš Aušros Vartų paveikslą, ir užgiedojo Aukščiausiajam padėkos himną. Tada pajunti, kaip esi suaugęs su seneliu Vilniumi ir kokios jis turi reikšmės lietuvio dvasiai. Visus tuos vaizdus galėsi pamatyti lietuviškoje filmoje š. m. spalio 24 d. 18 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda. Vilniaus nepamiršk, lietuvi!

GRAŽIOS VAIŠĖS

Spalio 11 d. p. p. Katarinos ir Jono Čekanauskų namuose buvo surengtos gražios vaišės. Vaišėse dalyvavo Rosario klebonas kun. dr. Pr. Brazys MIC, kun. dr. K. Černiauskas, kun. A. Kleiva, Dainos Ansamblio vadovas p. Petravičius su Ponia, Tautinių Šokių grupės vadovas p. V. Namikas su Ponia, gen. T. Daukantas, „Birutės" Jaunųjų sąmbūrio vadovė p. Mikelionienė ir kiti. Vaišių metu piano skambino p. Olga, vyresnioji p. p. Čekanauskų duktė, o tautinius šokius pašoko ne tiktai vyresnioji duktė, bet taip pat ir jaunesnioji duktė Blanka Estera ir sūnus Ruben. Svečiai smarkiai plojo geriems šokėjams. Svečiai pasilinksminę ir pasidalinę mintimis, skirstėsi namo dėkingi p. p. Čekanauskams už gražiai suruoštas vaišes.

PRADĖS SMARKIAU VEIKTI

Lietuvių Klubas „Vilnius", Vilniui Vaduoti Sąjungos Buenos Airese tęsinys, pradeda smarkiau veikti. Įsiliejus naujoms jėgoms, Klubas nori sustiprinti savo veiklą ir tęsti Vilniaus propagavimo darbą.

Pirmasis šių metų parengimas įvyksta spalio 24 d. 18 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda. Ta proga bus paminėta 15 metų Vilniaus atgavimo sukaktis.

PADĖKA

ARLB Avellanedos skyrius nuoširdžiai dėkoja visiems prisidėjusiems prie gen. T. Daukanto pagerbimo vaišių. Ypatinga padėka priklauso šv. Cecilijos vyrų ir mergaičių chorui ir vadovui muz. V. Rymavičiui, „Birutės" jaunųjų sąmbūriui ir vadovei p. A. Mikelionienei, panelėms Eugenijai ir Marytei Čikštaitėms ir akordeonistui R. Runimui. Beto didelė padėka priklauso šeimininkėms p. Martai Sturevičienei, Damutei Šabūnaitei, Onai Lipinskienei, O. Kniežaitei, jaunosioms birutietėms už stalų papuošimą ir p. J. Sturevičiui už didelę pagalbą.

ARLB Avellanedos Apyl. Valdyba.

PADĖKA

Reiškiu širdingiausią viešą padėką savo mielai tetai Zofijai Utkienei už motinišką manęs ir mano naujagimio sūnaus priežiūrą bei nuolatinį budėjimą prie manęs ligoninėje. Taip pat, Zofijai Vaiciekauskienei, Bronei Gokienei ir Elbai Fernandez, kurios su pasiaukojimu dienomis ir naktimis buvo prie mano lovos. Be to, dėkoju visiems mane aplankiusiems ir apdovanojusiems mano sūnų, o ypatingai Pranui Jūrelei už nepaprastai brangią ir vertingą dovaną. Jei ne šie asmenys, man būtų buvę dvigubai sunkiau pernešti sunkios operacijos žaizdų skausmus.

Marija Kančauskienė.

Š. m. spalio 24 d. 18 val. sekmadienį, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, J. Gilvydžio Kino Teatras „Vytis" ir Vilniaus Klubas rengia 15 m.

VILNIAUS ATGAVIMO PAMINĖJIMĄ

Programoje: LIETUVIŠKOS FILMOS su pritaikyta muzika bei istorinė medžiaga, surišta su Vilniaus atgavimu.